

UZASADNIENIE

Reforma emerytalna przeprowadzona w 1999 r. w dużej mierze uodparnia polski system zabezpieczenia społecznego na zagrożenia związane ze starzeniem się społeczeństwa. Spośród wszystkich krajów Unii Europejskiej, to właśnie w Polsce do 2060 r. uda się w największym stopniu ograniczyć obciążenie pokolenia pracującego wypłatą emerytur¹⁾. Jednocześnie reforma zapewnia właściwe bodźce do utrzymywania aktywności zawodowej, a także dzięki funkcjonowaniu OFE pozwala na dywersyfikację ryzyka wypłaty świadczeń i zwiększenie ich oczekiwanej wysokości dzięki lokowaniu części składek emerytalnych na rynkach kapitałowych. Istotą reformy było jednak przejście z systemu zdefiniowanego świadczenia na system zdefiniowanej składki, co pozwoliło na powiązanie otrzymywanych przez ubezpieczonych świadczeń z sumą zgromadzonego kapitału w okresie aktywności zawodowej.

Po dekadzie jej funkcjonowania należy jednak zauważyć, iż kształt reformy wymaga racjonalnej korekty. Korekta ta powinna dotyczyć przede wszystkim kwestii związanych z narastaniem długu publicznego, które jest spowodowane koniecznością pokrywania niedoboru w FUS w wyniku przekazania części składki emerytalnej do OFE. Powoduje to wzrost potrzeb pożyczkowych i narastanie długu publicznego. Obniżanie potrzeb pożyczkowych jest ważne dla podtrzymania stabilności i wiarygodności sytuacji fiskalnej. Jest to kluczowe zadanie w kontekście zwiększania możliwości finansowania wydatków rozwojowych, koniecznych dla podjęcia wyzwań modernizacyjnych kraju.

Tylko w 2010 r. wysokość refundacji FUS składki przekazywanej do OFE wyniosła 22,5 mld zł (tj. 1,6 % PKB)²⁾, zaś od początku reformy emerytalnej w 1999 r. do 2010 r. bezpośredni koszt refundacji z budżetu państwa ubytku składki emerytalnej w FUS wskutek jej przekazania do OFE wyniósł ok. 162 mld zł³⁾, a więc ok. 11,5 % przewidywanego na 2010 r. PKB. Po uwzględnieniu kosztu finansowania koszt refundacji rośnie o kolejne 61,5 mld zł⁴⁾. Jednocześnie, dzięki inwestycjom OFE, wartość aktywów w nich

¹⁾ The 2009 Aging Report: Economic and budgetary projections for the EU-27 Member States (2008 – 2060), Luksemburg 2009, s. 296.

²⁾ Zgodnie z przewidywanym wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2011.

³⁾ Wliczono również konwersję zadłużenia FUS wobec OFE na obligacje w latach 2003 – 2007 w łącznej kwocie ok. 6 mld zł.

⁴⁾ Przy założeniu finansowania długu na rynku krajowym.

zgromadzonych wynosi obecnie 221,3 mld zł⁵⁾. Dotychczasowy trend wskazuje na to, iż problemy związane z przyrostem długu publicznego w związku z funkcjonowaniem kapitałowej części systemu emerytalnego będą w przyszłości narastać i stanowić istotne obciążenie dla sektora finansów publicznych. Dotychczasowe doświadczenie wskazuje ponadto, że co pewien czas (nie rzadziej niż co 3 lata) powinien się odbywać przegląd funkcjonowania systemu emerytalnego pod kątem jego efektywności.

Istotną kwestię stanowi fakt, iż średnio tylko ok. 30 % aktywów OFE inwestowanych jest w akcje (przy limicie 40 %). Pozostała część alokowana jest głównie w skarbowe papiery wartościowe. Powoduje to niekorzystną sytuację, w której Minister Finansów musi pożyczać środki na rynku w celu uzupełnienia niedoboru w FUS w wyniku przekazania części składki emerytalnej do OFE, aby następnie OFE mogły za nie zakupić kolejne serie rządowych obligacji. Powoduje to, że mimo rosnących potrzeb pożyczkowych, nadal gwarantem kapitału emerytalnego jest Skarb Państwa, co oznacza, że nie ujawniają się efekty funkcjonowania kapitałowej części systemu emerytalnego, związane przede wszystkim z dywersyfikacją ryzyka i osiągnięciem wyższych stóp zwrotu dla emerytów dzięki inwestowaniu w papiery udziałowe.

Mając powyższe na uwadze, należy jednak podkreślić, iż nie można traktować otwartych funduszy emerytalnych jako jedyne źródła problemów sektora finansów publicznych. Źródłem deficytu sektora finansów publicznych są również wieloletnie zaniechania lub decyzje, których skutki okazały się dla finansów publicznych gorsze niż pierwotnie zakładano. Dotyczy to wszelkich wyłączeń z powszechnego systemu emerytalnego oraz radykalnego obniżenia składki rentowej. Łączny dodatni skutek fiskalny związany z innymi decyzjami w wymienionych obszarach mógłby sięgać w 2010 r. 30 mld zł (ponad 2 % PKB). Część istotnych z punktu widzenia finansów publicznych działań została już podjęta, w tym wprowadzenie emerytur pomostowych, które w perspektywie 2020 r. dadzą oszczędności rządu 21 mld zł rocznie w cenach stałych z 2010 r.

Równocześnie należy pamiętać, iż cały system zabezpieczenia społecznego miał w 2010 r. ok. 93 mld zł deficytu, w tym:

⁵⁾ Stan na koniec grudnia 2010 r., dane KNF.

- 1) deficyt FUS wyniósł ok. 44 mld zł, do czego należałoby doliczyć koszt refundacji składki przekazywanej do OFE (ok. 23 mld zł), łącznie ok. 67 mld zł,
- 2) koszt finansowania emerytur mundurowych wyniósł ok. 13 mld zł – choć z założenia jest to system zaopatrzeniowy i finansowany z budżetu,
- 3) deficyt KRUS (Funduszu Emerytalno-Rentowego) wynosi ok. 13 mld zł.

Wyżej opisane zagrożenia wynikające z narastania długu publicznego wymagają podjęcia działań obniżających koszty reformy emerytalnej. Celem tych działań jest taka modyfikacja obecnych rozwiązań, która zmniejszyłaby potrzeby pożyczkowe Skarbu Państwa, przy założeniu jak najmniejszej ingerencji w obecny model systemu emerytalnego oparty o dwie części, z istotną rolą części kapitałowej.

Proponowane zmiany

Podstawowym celem proponowanych zmian jest ograniczenie tempa przyrostu państwowego długu publicznego przez zmniejszenie kosztów wprowadzenia II filara kapitałowego przy jednoczesnym zachowaniu neutralności tego rozwiązania dla wysokości emerytur z obowiązkowej części systemu emerytalnego oraz stymulowanie wzrostu poziomu oszczędności emerytalnych, a tym samym i całkowitych stóp zastąpienia. Cele te będą realizowane przez przesunięcie części składki emerytalnej na nowo utworzone specjalne subkonto prowadzone przez ZUS (zachowujące integralność II filaru), zmiany limitów inwestycyjnych OFE (a na dalszym etapie także zmiany w polityce inwestycyjnej OFE) oraz wprowadzenie zachęt podatkowych do dodatkowego oszczędzania na emeryturę.

W celu osiągnięcia wyżej wymienionych założeń w przedkładanym projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych zmienia się następujące ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, ustawę z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej,

ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, ustawę z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 23 stycznia 2008 r. o przenoszeniu praw emerytalnych urzędników Wspólnot Europejskich, ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz ustawę z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

1. Zmniejszenie części składki przekazywanej do OFE

W ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje się wprowadzenie podziału części składki na ubezpieczenie emerytalne przez wskazanie, iż część składki na ubezpieczenie emerytalne wydzielona na II filar będzie przekazywana do OFE (od 2017 r. – 3,5 %), a druga część ewidencjonowana na subkoncie prowadzonym w ZUS w ramach konta ubezpieczonego (od 2017 r. – 3,8 %). Zgodnie z przedkładanym projektem dojdzie do zmniejszenia części składki przekazywanej do OFE. Mimo to zostanie zachowana integralność II filara, do którego w dalszym ciągu będzie trafiać 7,3 % składki emerytalnej, zaś środki tam gromadzone podlegać będą dziedziczeniu na zasadach analogicznych jak obecnie. W ramach tej części składki 2,3 % będzie przekazywane w gotówce do OFE (w 2011 r.), zaś pozostała część będzie zapisywana na indywidualnym subconcie emerytalnym w ZUS. W kolejnych latach część składki emerytalnej przekazywanej do OFE będzie się kształtować zgodnie z wartościami przedstawionym w tabeli:

Harmonogram zmian proporcji przekazywania składki w ramach II filara

Rok	Część składki trafiającej na subkonto w ZUS (w % podstawy wymiaru)	Część składki przekazywanej do OFE w gotówce (w % podstawy wymiaru)
2011	5,0	2,3
2012	5,0	2,3
2013	4,5	2,8
2014	4,2	3,1
2015	4,0	3,3
2016	4,0	3,3
2017 i później	3,8	3,5

Docelowo 3,5 % składki emerytalnej będzie przekazywane do OFE, a więc blisko połowa obecnej wysokości składki. Założenie takiej ścieżki zmiany części składki kierowanej do OFE podyktowane jest troską o sytuację sektora finansów publicznych. W okresie zwiększonych zagrożeń, w latach 2011 i 2012, nastąpi najgłębsze obniżenie poziomu składki do OFE, do 2,3 % podstawy wymiaru składki. W kolejnych latach, wraz z zakładaną poprawą sytuacji finansów publicznych, część składki kierowana do OFE będzie podnoszona do docelowego poziomu 3,5 % podstawy wymiaru.

W związku z powyższym, w ramach konta ubezpieczonego prowadzonego w ZUS będzie prowadzone subkonto, na którym będą ewidencjonowane informacje o zwaloryzowanej wysokości wpłaconych składek wraz z wyegzekwowanymi od tych składek odsetkami za zwłokę.

Zewidencjonowanie składek na subkoncie będzie następowało niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 15 dni roboczych, licząc od otrzymania składki opłaconej przy użyciu dokumentów płatniczych, raportów miesięcznych i deklaracji. Środki te będą tworzyły składową wypłat emerytur. Stan subkonta będzie pomniejszany o kwoty wypłaconych okresowych emerytur kapitałowych, w części obliczonej od podstawy, którą stanowiły zwaloryzowane składki i odsetki za zwłokę zewidencjonowane na tym subconcie. Pomniejszenie będzie dokonywane na dzień wypłacenia tych emerytur. Na subconcie będą ewidencjonowane także informacje o wysokości należnych i wpłaconych składek, o których mowa w art. 22 ust. 3 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypełniać będzie wszelkie obowiązki informacyjne związane z zapewnieniem ubezpieczonym aktualnej wiedzy na temat stanu ich kont.

Środki gromadzone na subconcie w ZUS w ramach II filara będą waloryzowane (rocznie lub kwartalnie – dla tych, którzy nabyli uprawnienia w trakcie roku) według średniego nominalnego wzrostu PKB z ubiegłych 5 lat (z zastrzeżeniem nieujemności stopy waloryzacji). Termin waloryzacji składek na subconcie będzie zbieżny z terminem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego.

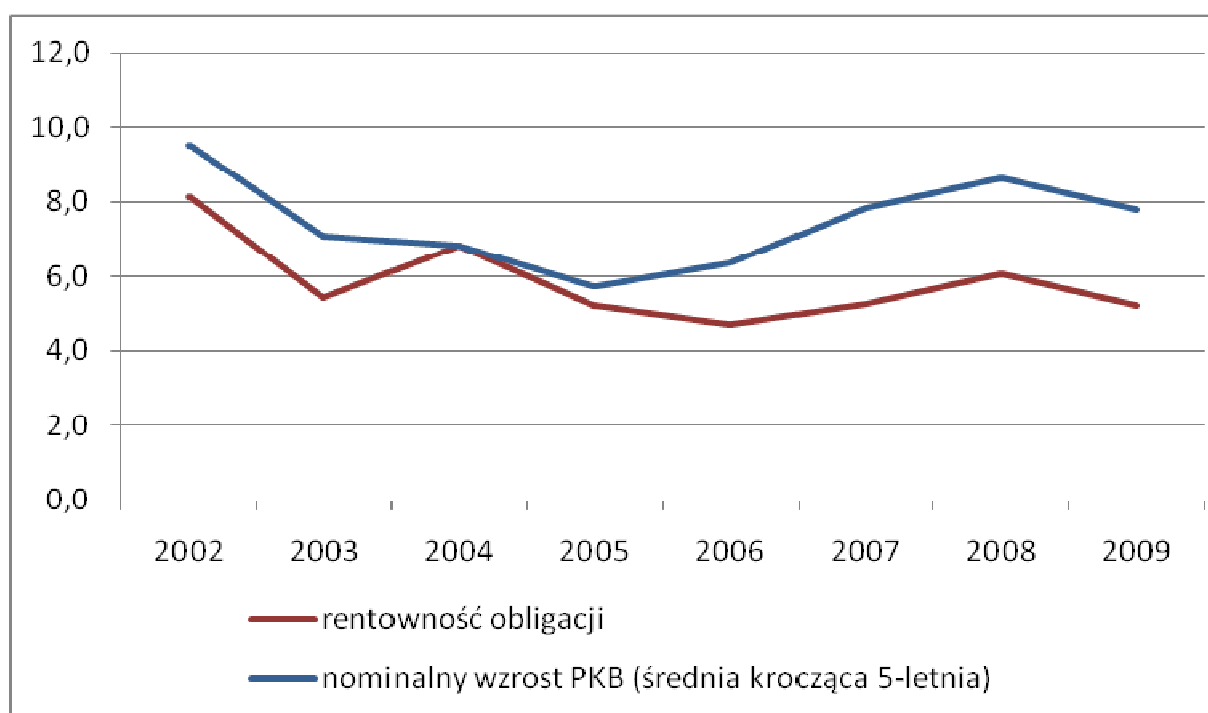
Ten sposób waloryzacji zapewni w długim terminie podobny zwrot ze środków gromadzonych na subconcie w ZUS do zwrotu z obligacyjnej części OFE. Można bowiem

oczekiwać, że długookresowo zwrot z obligacji i nominalne tempo wzrostu PKB będą do siebie zbliżone.

W krótkim terminie, w okresie konwergencji polskiej gospodarki do poziomu rozwiniętych gospodarek Unii Europejskiej, należy spodziewać się, że wzrost PKB znacznie przekroczy oprocentowanie obligacji. Na te procesy może także wpłynąć spadek ryzyka inwestycyjnego w Polsce po wprowadzeniu euro.

Przyjęcie wzrostu PKB jako wskaźnika waloryzacji części II filara prowadzonej przez ZUS może zatem pozwolić na osiągnięcie wyższych stóp zwrotu w porównaniu ze scenariuszem, w którym środki te inwestowane byłyby przez OFE w dłużne papiery wartościowe.

Poniższy wykres przedstawia średnią rentowność obligacji oraz średnią kroczącą (z ostatnich 5 lat) nominalnego wzrostu PKB w latach 2002 – 2009 (w %).

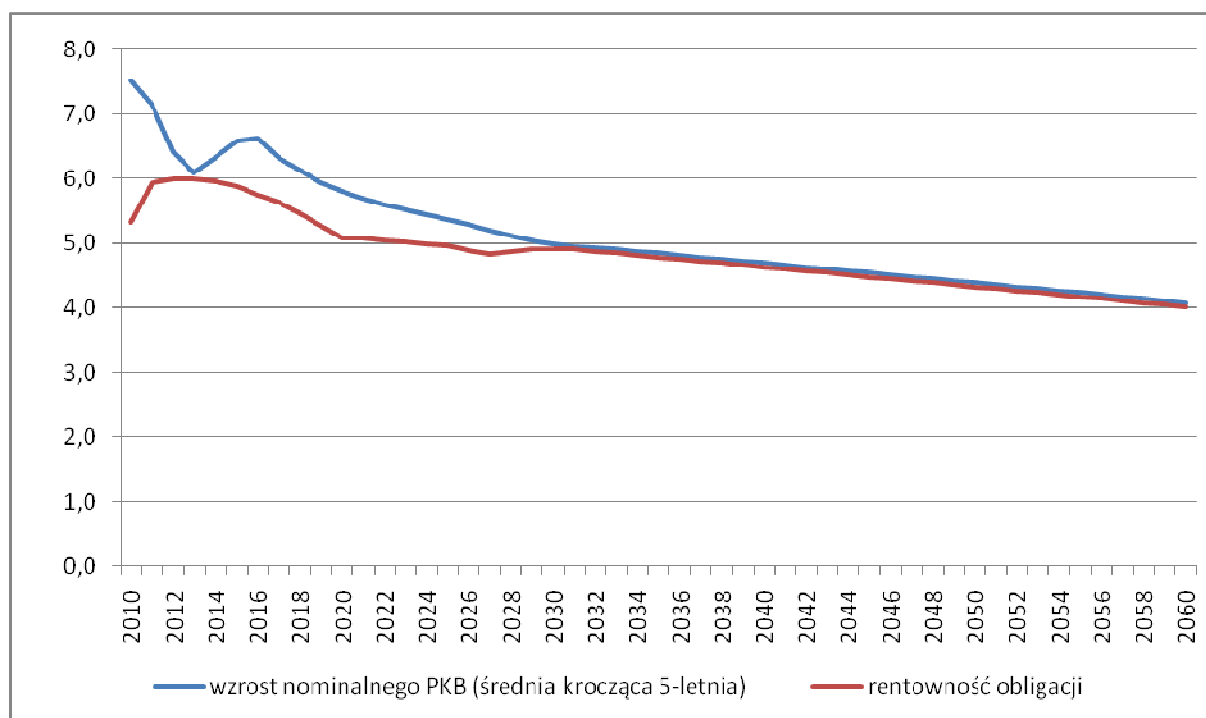

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS i MF.

Jak widać na wykresie, średnia krocząca z nominalnego wzrostu PKB była w ostatnich latach wyższa niż rentowność obligacji. Równocześnie w 2011 r. wskaźnik waloryzacji oparty o nominalny wzrost PKB wyniósłby ok. 7,5 %, podczas gdy oparty o rentowność obligacji 4,85 %⁶⁾.

⁶⁾ Średnia rentowność skarbowych papierów wartościowych na przetargach w 2010 r.

Równocześnie przewiduje się, że w latach 2010 – 2060 średnia krocząca (z ostatnich 5 lat) nominalnego wzrostu PKB będzie wyższa lub równa średniej rentowności obligacji (w %) ⁷⁾.

Źródło: prognoza MF.

W celu zachowania integralności II filara, w nowelizacji ustawy o emeryturach kapitałowych proponuje się, aby do wyliczenia emerytury kapitałowej (okresowej emerytury kapitałowej i dożywotniej emerytury kapitałowej) były brane pod uwagę środki zgromadzone w otwartych funduszach emerytalnych oraz środki zewidencjonowane na subkoncie.

Emerytura kapitałowa w części pochodzącej ze środków:

- 1) zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – byłaby finansowana z tych środków,
- 2) zewidencjonowanych na subkoncie – byłaby finansowana z przychodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Należy podkreślić, że w dalszym ciągu całość obowiązkowego systemu emerytalnego objęta będzie państwową gwarancją emerytury minimalnej. W przypadku gdy ubezpieczony uzyska

⁷⁾ Przyjęto, że rentowność obligacji do 2020 r. będzie równa średniej arytmetycznej implikowanych stóp forward dla okresów 2-, 5- i 10-letnich. Od 2021 r. do 2030 r. stopy procentowe są średnią ważoną stóp rynkowych oraz nominalnego wzrostu PKB powiększonego o marżę między benchmarkiem 5-letnim a rocznym dla EUR z ostatnich 10 lat (odzwierciedlenie nachylenia krzywej dochodowości). Od 2031 r. przyjęto, że rentowność obligacji będzie się równała stopie wzrostu nominalnego PKB (szacunki i założenia MF).

prawo do świadczenia, a zgromadzony w I i II filarze kapitał nie pozwoliłby na wypłatę świadczenia w wysokości emerytury minimalnej, brakująca różnica będzie pokrywana ze środków budżetu państwa.

Konsekwencją zmian w podziale składki i wyodrębnienia subkonta prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest konieczność zmiany:

- w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- w ustawie o przenoszeniu praw emerytalnych urzędników Wspólnot Europejskich,
- w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym,
- w ustawie o podatku od spadków i darowizn,
- w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- w ustawie o emeryturach kapitałowych.

2. Limity inwestycyjne OFE

Z uwagi na projektowane obniżenie od momentu wejścia w życie ustawy w 2011 r. wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne przekazywanej do otwartych funduszy, zaproponowane zostanie stopniowe zwiększanie maksymalnej części aktywów otwartych funduszy, jaka będzie mogła być ulokowana w instrumentach udziałowych, tak aby został zwiększony udział akcji w całym II filarze systemu emerytalnego (uwzględniającym zarówno część zewidencjonowaną w ZUS, jak i OFE).

Aby pozostać w zgodzie z wymogami prawa, w art. 142 dodaje się ust. 5a, w którym określone zostają maksymalne limity aktywów otwartego funduszu emerytalnego w poszczególne kategorie lokat, przy czym zwiększony zostaje limit inwestycji w instrumenty finansowe określone w pkt. 3, tj. przede wszystkim akcje spółek giełdowych. Limit ten określony w ustawie będzie obecnie wynosić 90 % aktywów funduszu.

Proponuje się utrzymanie upoważnienia zawartego w art. 142 ust. 5 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, stanowiącego delegację ustawową dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, części aktywów otwartego funduszu, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat, o których mowa w art. 141 ustawy.

Jednocześnie w pierwszym etapie niezbędna będzie nowelizacja rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lutego 2004 r. w sprawie określenia maksymalnej części aktywów

otwartego funduszu emerytalnego, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat, oraz dodatkowych ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności lokacyjnej przez fundusze emerytalne (Dz. U. Nr 32, poz. 276, z późn. zm.).

Planuje się zmianę powyższego rozporządzenia przez zapisanie w nim przepisu określającego stopniowe zwiększanie limitu lokat aktywów otwartych funduszy w akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym, a także w notowane na regulowanym rynku giełdowym prawa poboru, prawa do akcji, obligacje zamienne na akcje tych spółek oraz akcje narodowych funduszy inwestycyjnych, w kolejnych latach w następującej skali (druga kolumna):

Prognoza wielkości składek do całego II filara, aktywów OFE i na kontach osobistych II filara w ZUS oraz zaangażowania OFE w akcje, przy założeniu niepełnego (90 %) wykorzystania limitu (mld zł)

Rok	Limit na akcje	Udział akcji w portfelu OFE	Składka w II filarze	Wskaźnik składki do OFE	Wskaźnik składki do ZUS II filar	Aktywa OFE	Kapitały ZUS II filar	Akcje w II filarze	Popyt OFE na akcje	Popyt OFE na obligacje
2010	40,0%	36,5%	23,0	7,3%	-	221,3	-	80,7	-	-
2011	42,5%	38,7%	24,0	2,3%	5,0%	245,5	12,7	95,1	8,7	3,0
2012	45,0%	41,0%	25,7	2,3%	5,0%	267,8	31,4	109,8	8,0	0,2
2013	47,5%	43,3%	27,7	2,8%	4,5%	294,0	50,6	127,3	9,6	1,1
2014	50,0%	45,6%	29,8	3,1%	4,2%	323,9	70,6	147,6	11,2	1,4
2015	52,0%	47,4%	32,0	3,3%	4,0%	357,4	92,0	169,4	11,2	3,0
2016	54,0%	49,2%	34,4	3,3%	4,0%	394,0	115,5	193,9	12,3	2,8
2017	56,0%	51,0%	36,8	3,5%	3,8%	434,7	140,2	221,9	14,0	2,8
2018	58,0%	52,9%	39,3	3,5%	3,8%	478,7	166,9	253,1	15,2	2,2
2019	60,0%	54,7%	41,9	3,5%	3,8%	526,1	195,5	287,7	16,4	1,5
2020	62,0%	56,5%	44,6	3,5%	3,8%	577,1	225,9	326,1	17,6	0,7

Źródło: KNF.

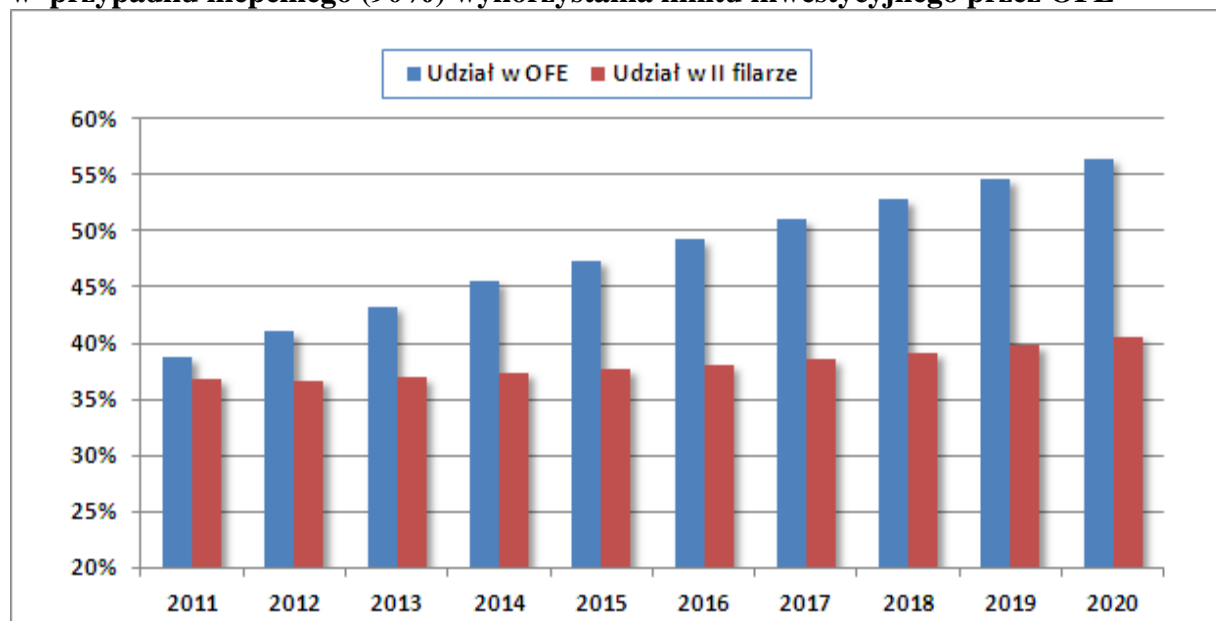
Do 2020 r. planowany limit zaangażowania OFE w akcje dojdzie do poziomu 62 %, co pozwoli nabyć taką wartość instrumentów udziałowych, które będą stanowiły ok. 45 % aktywów całego II filara⁸⁾. Biorąc pod uwagę możliwości inwestycyjne OFE i ich wpływ na stopy zastąpienia w kolejnych latach, należy rozważyć dalsze zwiększanie limitu lokat w powyższe instrumenty, aż do uzyskania limitu w wysokości ok. 90 %.

Zmiany limitu OFE na akcje pozwolą na takie samo zaangażowanie w instrumenty udziałowe i pozwolą na osiągnięcie stóp zwrotu z całego II filara na pewno nie niższych niż oczekiwane

⁸⁾ Przyjęto, że stopa zwrotu z akcji jest o 2,25 % wyższa od stopy zwrotu z instrumentów dłużnych.

stopy zwrotu przy składce trafiającej do OFE na poziomie 7,3 % podstawy wymiaru wraz z limitem OFE na akcje wynoszącym 40 %.

Udział akcji w aktywach OFE i całego II filara (OFE wraz z subfunduszem w ZUS) w przypadku niepełnego (90%) wykorzystania limitu inwestycyjnego przez OFE

Źródło: Opracowanie KNF.

3. Podział środków gromadzonych na subkoncie w ZUS w ramach II filara w razie ustania małżeństwa, małżeńskiej wspólności majątkowej oraz śmierci

Zachowanie integralności II filara oznacza, że składki zewidencjonowane na subkoncie w ZUS będą podlegały podziałowi w razie rozwodu lub unieważnienia małżeństwa, ustania wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa albo umownego wyłączenia lub ograniczenia wspólności ustawowej między ubezpieczonym a jego małżonkiem, a także w przypadku śmierci ubezpieczonego. Środki przypadające spadkobiercom będą wypłacane w gotówce oraz ewidencjonowane na ich subkontach na analogicznych zasadach, jak ma to obecnie miejsce w OFE.

W przypadku śmierci emeryta pobierającego dożywotnią emeryturę kapitałową osoby, na rzecz których nastąpiła wypłata gwarantowana, o której mowa w art. 20 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, będą miały prawo do udziału w środkach zewidencjonowanych na subkoncie emeryta, proporcjonalnie do ich udziału w wypłacie gwarantowanej, przy czym środki te zostaną zaewidencjonowane na ich subkontach.

4. Promowanie dodatkowego ubezpieczenia

Funkcjonowanie systemu zdefiniowanej składki wraz z pogorszeniem sytuacji demograficznej w najbliższych dekadach prowadzi do zmniejszenia stopy zastąpienia, a więc relacji między emeryturą a ostatnim otrzymywanym wynagrodzeniem. Obniżenie stóp zastąpienia poprawi sytuację sektora finansów publicznych – dojdzie bowiem do zmniejszenia udziału wydatków emerytalnych w ogóle wydatków finansów publicznych. Należy również pamiętać, iż w dłuższej perspektywie, mimo obniżenia stóp zastąpienia, realna wysokość świadczeń emerytalnych mierzona według dzisiejszej siły nabywczej będzie wyższa. Mimo to proponuje się wprowadzenie zachęt podatkowych w celu promowania idei dobrowolnego oszczędzania na emeryturę, co stanowić będzie instytucjonalne wsparcie państwa dla indywidualnej zapobiegliwości obywateli. Dobrowolne oszczędzanie ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dodatkowego dochodu po zakończeniu aktywności zawodowej oraz pomoże utrzymać ubezpieczonym po przejściu na emeryturę dotychczasową stopę życiową. Również z tego względu konieczne jest rozwinięcie i promowanie obecnie dostępnych form ubezpieczeń emerytalnych, takich jak Pracownicze Programy Emerytalne. Należy w tym miejscu podkreślić, że wprowadzenie nowych form oszczędzania na emeryturę nie oznacza rezygnacji z dotychczas funkcjonującego systemu IKE.

W związku z zaproponowanymi zmianami w przepisach ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych polegających na możliwości założenia dodatkowego indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego i przyjętym założeniu, że wpłaty na IKZE będą odliczane od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, zaistniała konieczność dokonania zmian w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.), zwanej dalej „PIT”.

W związku z powyższym zdefiniowano w ustawie PIT ustawę o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualne konta emerytalne, odwołując się do pojęć zawartych w ustawie o indywidualnych kontach emerytalnych. W tym celu wprowadzono odpowiednie zmiany w słowniczku, dodając pkt 27 – 29 (zmiany w art. 5a ustawy PIT).

Przepisy ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych dotyczące zasad funkcjonowania IKZE nie przewidują w okresie oszczędzania wypłaty środków zgromadzonych na tym koncie. W konsekwencji przyjęto, że opodatkowaniu będzie podlegał zwrot całkowity z IKZE, wypłata z tego konta po zakończeniu okresu oszczędzania oraz

wypłata środków zgromadzonych przez oszczędzającego na IKZE na rzecz osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego.

Wypłaty te stanowić będą przychody, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9 ustawy PIT, tj. przychody z innych źródeł. Zmiany w tym zakresie polegały na uzupełnieniu katalogu przychodów z innych źródeł wymienionych w art. 20 ustawy PIT o zwrot całkowity z IKZE, wypłatę po zakończeniu okresu oszczędzania oraz wypłatę na rzecz osoby uprawnionej po śmierci oszczędzającego. Zwolniono natomiast z opodatkowania wypłaty transferowe środków zgromadzonych przez oszczędzającego między instytucjami prowadzącymi IKZE oraz wypłaty transferowe dokonane na IKZE osoby uprawnionej na wypadek śmierci oszczędzającego (dodanie w art. 21 w ust. ustawy PIT pkt 58b). Ustawa o indywidualnych kontach emerytalnych przewiduje w okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. możliwość przeniesienia środków zgromadzonych przez oszczędzającego na IKE do IKZE. W konsekwencji, nie chcąc pogorszyć warunków przenoszącego oszczędności, proponuje się, aby kwota środków przekazana z IKE do IKZE była także zwolniona od podatku dochodowego. Środki przenoszone z IKE na IKZE będą stanowić wpłatę na IKZE. Wpłata ta będzie podlegać odliczeniu od dochodu na zasadach określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Nadwyżka tej wpłaty ponad limit wpłat przypadający w danym roku podatkowym będzie podlegała odliczeniu w kolejnych latach. W okresie odliczeń od dochodu środków przeniesionych z IKE na IKZE, oszczędzającemu nie przysługuje prawo do wpłat na IKZE.

Kwota wypłaty po zakończeniu okresu oszczędzania będzie podlegała opodatkowaniu na takich samych zasadach, jak wypłaty z tytułu oszczędzania tylko na IKZE.

Możliwość zmniejszenia podstawy opodatkowania o kwotę wpłaconą w roku podatkowym na IKZE wynikać będzie z dodawanego pkt. 2b w art. 26 w ust. 1 w ustawie PIT. Przepis ten umożliwi odliczenie wpłat na IKZE w wysokości określonej w przepisach o indywidualnych kontach emerytalnych. Z uwagi na fakt, iż z odliczenia będą mogły skorzystać również osoby prowadzące działalność gospodarczą opodatkowaną jednolitą 19 % stawką podatku dochodowego konieczne jest dokonanie odpowiednich zmian w art. 30c ustawy PIT, które polegają na odwołaniu się do zmian zaproponowanych w art. 26 ustawy PIT. Należy dodać, iż ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne nie wymaga zmiany w tym zakresie. Ustawa ta bowiem w art. 11 dotyczącym

możliwości odliczeń od przychodu odwołuje się do „całego” art. 26 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Środki zgromadzone przez oszczędzającego po zakończeniu umowy mogą być zgodnie z przepisami regulującymi działanie IKZE wypłacone jednorazowo lub w ratach. Wypłata świadczenia następować będzie przez minimum 10 lat, chyba że okres oszczędzania w ramach IKZE był krótszy (jednak nie mniej niż 5 lat). W takim przypadku wypłata środków będzie mogła być pobierana przez okres równy okresowi oszczędzania. Opodatkowanie jednorazowej wypłaty sprzyja obniżeniu jej opłacalności, co jest zgodne z intencją ustawodawcy, aby gromadzone dodatkowo środki przeznaczone były na zakup świadczenia emerytalnego.

W przypadku wypłaty jednorazowej oszczędzający wykaże kwotę wypłaty z IKZE – na podstawie informacji otrzymanej z instytucji dokonującej wypłaty – w zeznaniu składanym za rok, w którym tę wypłatę otrzymał. Natomiast przy wypłacie w ratach podatek będzie pobierany w formie zaliczek przez płatnika (instytucję wypłacającą).

Realizacją tych założeń są zaproponowane zmiany w art. 35 ustawy PIT regulujące obowiązki sporządzenia rocznej informacji (w przypadku jednorazowej wypłaty) i obowiązki płatnika w odniesieniu do wypłat cyklicznych.

Pozostałe zmiany zawarte w projekcie mają charakter „techniczny”, polegający na zastąpieniu użytych w ustawie wyrazów „indywidualne konto emerytalne” (w różnych odmianach) zaproponowanym w słowniczku (art. 5a pkt 28 ustawy PIT) skrótem „IKE”.

W chwili obecnej w tzw. III filarze – dobrowolnym zabezpieczeniu emerytalnym – funkcjonują dwie formy oszczędzania – indywidualne konta emerytalne oraz pracownicze programy emerytalne.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1205, z późn. zm.) prawo do wpłat na IKE przysługuje osobie, która ukończyła 16 lat. Osoba małoletnia może dokonywać wpłat na IKE tylko w roku kalendarzowym, w którym uzyskuje dochody z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę i w wysokości nieprzekraczającej tych dochodów.

Indywidualne konto emerytalne jest prowadzone na podstawie pisemnej umowy zawartej przez oszczędzającego z: funduszem inwestycyjnym bądź podmiotem prowadzącym

działalność maklerską bądź zakładem ubezpieczeń w formie umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, bądź bankiem. Zachętą do dodatkowego oszczędzania na emeryturę na IKE jest zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych. Zwolnienie podatkowe przysługujące osobie oszczędzającej na IKE ograniczone jest limitem kwotowym.

Poniższa tabela przedstawia limity wpłat na IKE oraz wartości średnich wpłat w latach 2006 – 2010.

Rok	Limit wpłat (zł)	Wartość średniej wpłaty (zł)
2006	3 521	2 199
2007	3 697	1 719
2008	4 055	1 561
2009	9 579	1 850
2010	9 579	1 971

Pomimo istnienia zachęty podatkowej w postaci zwolnienia z podatku od zysków kapitałowych, liczba osób oszczędzających dodatkowo na swoje zabezpieczenie emerytalne na IKE nie jest znaczna. Poniższa tabela przedstawia liczbę prowadzonych IKE w latach 2006 – 2010.

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010
Zakłady ubezpieczeń	634 577	671 894	633 665	592 973	579 090
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	144 322	192 206	173 776	172 532	168 664
Podmioty prowadzące działalność maklerską	8 156	8 782	9 985	11 732	14 564
Banki	53 208	42 520	36 406	31 982	30 148
Razem	840 263	915 492	853 832	809 219	792 466

W związku z powyższym oraz niepełnym wykorzystaniem limitów wpłat, wartość środków zgromadzonych na IKE przedstawia się jak w poniższej tabeli (wartość aktywów w IKE w latach 2006 – 2010 (w tys. zł):

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010
Zakłady ubezpieczeń	491 406	722 646	716 738	964 146	1 167 642
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	578 106	846 458	564 263	800 436	972 295
Podmioty prowadzące działalność maklerską	67 081	96 157	121 060	190 659	293 762
Banki	161 952	199 309	211 728	244 180	292 696
Razem	1 298 545	1 864 570	1 613 789	2 199 421	2 726 395

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207, z późn. zm.), pracodawca tworzy dla swoich pracowników program emerytalny, będący dobrowolną formę oszczędzania, umożliwiającą gromadzenie środków na przyszłą emeryturę. Do instytucji finansowej, wskazanej w zakładowej umowie emerytalnej, odprowadzane są środki z tytułu składki podstawowej, którą finansuje pracodawca oraz środki z tytułu składki dodatkowej wnoszonej dodatkowo dobrowolnie przez uczestników programu z własnych środków.

PPE mogą być prowadzone w jednej z czterech form:

- w formie pracowniczego funduszu emerytalnego,
- w formie umowy o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego,
- w formie umowy grupowego ubezpieczenia na życie pracowników z zakładem ubezpieczeń jako grupowe ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym,
- w formie zarządzania zagranicznego.

Poniższe zestawienia przedstawiają liczbę osób, które przystąpiły do pracowniczych programów emerytalnych oraz wartość środków zgromadzonych w PPE.

Liczba uczestników PPE w latach 2006 – 2009

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Umowa grupowego ubezpieczenia na życie pracowników z zakładem ubezpieczeń w formie grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	119 169	133 895	130 221	133 989
Umowa o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego	101 597	118 168	135 573	141 199
Pracowniczy fundusz emerytalny	60 729	60 058	59 215	58 356
Razem PPE	281 495	312 121	325 009	333 544

Aktywa PPE w latach 2006 – 2009

	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Umowa grupowego ubezpieczenia na życie pracowników z zakładem ubezpieczeń w formie grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	803 840 178	1 202 930 767	999 683 841	1 435 157 744
Umowa o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego	1 132 554 330	1 554 002 287	1 572 306 698	2 230 324 559
Pracowniczy fundusz emerytalny	856 766 909	1 049 503 001	1 035 745 265	1 332 753 982
Razem PPE	2 793 161 419	3 806 436 056	3 607 735 805	4 998 236 286

Powyżej przedstawione dane dotyczące zarówno liczby uczestników, jak i środków zgromadzonych w ramach III filara dobrowolnego zabezpieczenia emerytalnego pokazują, iż dotychczasowe rozwiązania i zachęty dotyczące gromadzenia dodatkowych środków na przyszłą emeryturę nie są wystarczająco efektywne.

Mając to na uwadze, uzasadnione jest wprowadzenie nowego rozwiązania, które jeszcze skuteczniej powinno zachęcić obecnie pracujących do dodatkowego, indywidualnego gromadzenia oszczędności, które pozwolą zachować osobom przechodzącym na emeryturę satysfakcjonujący dla nich poziom życia po uzyskaniu uprawnień emerytalnych.

Zmiany w ustawie o indywidualnych kontach emerytalnych

W ramach projektowanych zmian w ustawie o indywidualnych kontach emerytalnych proponuje się zmianę polegającą na wprowadzeniu możliwości gromadzenia oszczędności na IKE – obok ustanowionych w obowiązującej ustawie: wyodrębnionego zapisu w rejestrze uczestników funduszu inwestycyjnego, wyodrębnionego rachunku w podmiocie prowadzącym działalność maklerską, wyodrębnionego rachunku w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym, wyodrębnionego rachunku bankowego – również w wyodrębnionym dobrowolnym funduszu emerytalnym prowadzonym przez powszechne towarzystwo emerytalne (PTE).

Podstawowym założeniem projektowanych zmian jest możliwość zakładania przez oszczędzających indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) oraz przyjęcie, że wpłaty na IKZE będą odliczane od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Kwota wpłat na IKZE zostaje ustalona w wysokości 4 % podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne ustalonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (nie więcej niż 4 % kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na podstawie ustawy o systemie emerytalnym, tj. 30-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce).

Jednocześnie dla osób, których podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne jest niska, a osoby te chciałyby dokonywać większych wpłat na IKZE, zawarto rozwiązanie, iż w przypadku, gdy kwota nie przekracza 4 % równowartości 12-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, oszczędzający może dokonać w roku kalendarzowym wpłaty na

IKZE do wysokości 4 % równowartości 12-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę w poprzednim roku kalendarzowym.

Projekt przewiduje, przez odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących IKE, że IKZE może być prowadzone przez zawarcie umowy z:

- 1) funduszem inwestycyjnym albo
- 2) podmiotem prowadzącym działalność maklerską o świadczenie usług polegających na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych i prowadzenie rachunku papierów wartościowych oraz rachunku pieniężnego, albo
- 3) zakładem ubezpieczeń – ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, albo
- 4) bankiem o prowadzenie rachunku bankowego. Warto zaznaczyć, że z uwagi na długookresowy charakter lokowania środków w ramach IKZE, ta forma oszczędności emerytalnych będzie pozytywnie oddziaływać na stabilność systemu bankowego.

Dodatkowo wprowadzona została możliwość gromadzenia środków na IKZE przez zawarcie umowy z dobrowolnym funduszem emerytalnym prowadzonym przez powszechne towarzystwo emerytalne (PTE) i dokonywanie wpłat do tego dobrowolnego funduszu prowadzonego przez dane PTE. Oszczędzający będzie mógł zawrzeć umowę o prowadzenie IKZE w ramach dobrowolnego funduszu emerytalnego prowadzonego przez wybrane przez siebie PTE, zgodnie z przepisami ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Wpłaty na IKZE będą mogły dokonywać osoby fizyczne, które ukończyły 16 lat. Dla małoletnich oszczędzających na IKE zostało wprowadzone ograniczenie źródła dokonywania wpłat do przypadku osiągnięcia dochodów z pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę. Ustawa wprowadza możliwość dokonywania wypłaty transferowej środków zgromadzonych na IKZE przez ich przeniesienie do innej instytucji finansowej prowadzącej IKZE oszczędzającego.

Wszystkie IKZE (tak jak ma to miejsce w przypadku IKE), jak również operacje dokonywane na tych kontach, będą specjalnie oznakowane przez instytucje je prowadzące. Odrębne oznakowanie IKZE ma przede wszystkim uniemożliwić zakładanie kilku IKZE przez tę samą osobę, jak również uniemożliwić dokonywanie wpłat na IKZE powyżej limitu określonego w ustawie.

Projekt przewiduje możliwość dokonania wypłaty środków zgromadzonych na IKZE na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu przez niego wieku 65 lat przy jednoczesnym dodatkowym obwarowaniu dotyczącym wymaganego okresu gromadzenia oszczędności na IKZE – dokonywaniu wpłat co najmniej w 5 latach kalendarzowych. Wprowadzenie minimalnego okresu dokonywania wpłat na IKZE ma służyć zachęceniu oszczędzających do gromadzenia oszczędności na przyszłą emeryturę w dłuższym terminie. Należy bowiem wskazać, że długookresowe gromadzenie oszczędności powinno zagwarantować akumulację środków, które pozwolą oszczędzającym na odpowiednie podwyższenie świadczeń emerytalnych.

Wypłata środków przed osiągnięciem 65 roku życia wiązać się będzie z objęciem pełnej sumy wypłaty podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Projekt określa, że w przypadku śmierci oszczędzającego wypłata środków zgromadzonych na IKZE następuje na wniosek osoby uprawnionej, czyli osoby wskazanej przez oszczędzającego w umowie o prowadzenie IKZE do otrzymania tych środków w przypadku jego śmierci.

Wypłata środków zgromadzonych na IKZE może być dokonana jednorazowo albo w ratach, w zależności od wniosku oszczędzającego albo osoby uprawnionej. W przypadku wypłaty w ratach środki zgromadzone przez oszczędzającego są wypłacane przez instytucje finansowe prowadzące IKZE, zgodnie z regulacjami dotyczącymi działania tych instytucji.

Zmiany w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych

W związku ze zmianami projektowanymi w ustawie o indywidualnych kontach emerytalnych dotyczącymi możliwości prowadzenia IKE oraz IKZE na podstawie umowy zawartej z dobrowolnym funduszem emerytalnym prowadzonym przez powszechne towarzystwo emerytalne (PTE), istnieje konieczność dokonania odpowiednich zmian w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Projekt wprowadza rozszerzenie zakresu przedmiotowego działalności PTE przez wprowadzenie normy, że PTE może prowadzić również indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) na podstawie umowy zawartej z dobrowolnym funduszem emerytalnym prowadzonym przez dane PTE. Zapis taki wskazuje na możliwość prowadzenia IKE oraz IKZE przez PTE, bez określania obligatoryjności wykonywania takiej działalności. Zmiany w ustawie o indywidualnych kontach emerytalnych wprowadzają regulację stanowiącą,

iż oszczędzający może zawrzeć umowę o prowadzenie IKE oraz IKZE z dobrowolnym funduszem emerytalnym, prowadzonym przez wybrane przez siebie PTE, zgodnie z przepisami ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Projekt przewiduje, że wpłaty z tytułu zawarcia umowy o prowadzenie IKE oraz IKZE przez PTE, są dokonywane na wyodrębniony rachunek dobrowolnego funduszu emerytalnego prowadzonego przez dane PTE. Wyodrębniony rachunek dobrowolnego funduszu emerytalnego jest otwierany przez PTE z chwilą zawarcia umowy o prowadzenie IKZE. Wprowadzenie wyodrębnionego rachunku dobrowolnego funduszu emerytalnego ma służyć łatwej identyfikacji środków gromadzonych w ramach IKE oraz IKZE i ich oddzieleniu od środków zarządzanych przez dane PTE w otwartym funduszu emerytalnym. Wpłata do dobrowolnego funduszu emerytalnego prowadzonego przez PTE może być również dokonana w wyniku wypłaty transferowej środków zgromadzonych na IKE albo IKZE, o której mowa w ustawie o indywidualnych kontach emerytalnych, a więc w wyniku ich przeniesienia z dotychczasowej instytucji finansowej prowadzącej IKE albo IKZE oszczędzającego. Wpłaty na IKE oraz IKZE oraz dokonane wypłaty transferowe są przeliczane na jednostki rozrachunkowe dobrowolnego funduszu emerytalnego, z którym została zawarta umowa o prowadzenie IKE albo IKZE.

Do środków wpłaconych do dobrowolnego funduszu emerytalnego w ramach IKE oraz IKZE będą miały zastosowanie odpowiednie regulacje ustawowe dotyczące zarówno przeliczania składek na jednostki rozrachunkowe.

Jednocześnie zaś, mając na uwadze dobrowolność gromadzenia środków w ramach IKE oraz IKZE, oszczędzający w dobrowolnym funduszu emerytalnym będzie uprawniony do dokonywania rozporządzeń środkami zgromadzonymi przez siebie w tym funduszu na wyodrębnionym rachunku IKE oraz IKZE, z jednoczesnym wskazaniem, że w przypadku śmierci oszczędzającego na IKE oraz IKZE zastosowane zostaną regulacje ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych.

Również w zakresie dotyczącym warunków nabycia przez oszczędzającego w dobrowolnym funduszu emerytalnym uprawnień do wypłaty środków zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku IKE oraz IKZE zastosowanie będą miały odpowiednie przepisy ustawy o indywidualnych kontach emerytalnych.

Projekt zawiera nowe rozwiązania dotyczące zmiany przez ubezpieczonego dotychczasowego funduszu emerytalnego. Zgodnie z projektowanym art. 81 ust. 5a w przypadku przystąpienia do otwartego funduszu zawarcie umowy z tym funduszem następuje wyłącznie w trybie korespondencyjnym. Dodatkowo w zmienianym art. 84

proponuje się przeniesienie ciężaru obowiązku zawiadomienia dotychczasowego OFE – z ubezpieczonego na fundusz emerytalny, do którego ubezpieczony przystąpił. Proponuje się bowiem wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą jeżeli członek OFE przystępuje do innego OFE, fundusz ten jest obowiązany zawiadomić na piśmie dotychczasowy OFE o zawarciu umowy z tym członkiem.

Z powyższymi regulacjami powiązane są zmiany w zakresie działalności akwizycyjnej otwartych funduszy emerytalnych, polegające na zakazie prowadzenia tej działalności.

Zmiany w ustawie o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych

Proponowane zapisy mają na celu zmianę dotyczącą sposobu określania wysokości płaconych przez PTE kosztów nadzoru oraz kosztów na pokrycie działalności Rzecznika Ubezpieczonych. Zgodnie z projektowaną zmianą, koszty te mają natomiast stanowić iloczyn średniej rocznej wartości aktywów OFE zarządzanego przez dane PTE oraz określonej procentowo stawki, przy czym średnia roczna wartość aktywów OFE ma być wyliczana na podstawie wartości aktywów OFE ustalonej na ostatni dzień roboczy każdego miesiąca danego roku kalendarzowego. Przepis ustawy wskazywałby – tak jak ma to miejsce obecnie – górną granicę stawki, która zostałaby dookreślona przepisami aktów wykonawczych, na takim poziomie, który zachowałby obecny poziom wpłat ponoszonych przez PTE na rzecz kosztów nadzoru oraz kosztów na pokrycie działalności Rzecznika Ubezpieczonych.

Zmiany w ustawie o emeryturach i rentach

W celu dostosowania infrastruktury instytucjonalnej funkcjonowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do obecnych uwarunkowań prawnych oraz stanu stosunków społeczno-gospodarczych, wprowadza się zmiany w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które pozwolą na wydanie nowego rozporządzenia, które zastąpi obecnie obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasady wypłaty tych świadczeń, którego unormowania powinny zostać dostosowane do aktualnie obowiązującego porządku prawnego. Wydanie nowego rozporządzenia stanie się możliwe po dokonaniu nowelizacji wyżej wymienionej ustawy, przewidującej konstrukcję przepisu upoważniającego odpowiadającego zarówno Konstytucji RP, jak i zasadom techniki legislacyjnej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa:

- członkowie OFE, ubezpieczeni w FUS oraz oszczędzający na IKE,
- Otwarte Fundusze Emerytalne oraz zarządzające nimi Powszechne Towarzystwa Emerytalne,
- instytucje finansowe oferujące indywidualne konta emerytalne,
- sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa, jednostki samorządu terytorialnego, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Rzecznik Ubezpieczonych, sądy powszechne,
- Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie.

2. Omówienie konsultacji społecznych

W ramach konsultacji społecznych projekt otrzymały następujące podmioty:

- 1) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
- 2) Izba Gospodarcza Towarzystw Emerytalnych,
- 3) PTE POLSAT S.A.,
- 4) PTE POCZTYLION-ARKA S.A.,
- 5) Business Centre Club,
- 6) Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych,
- 7) Giełda Papierów Wartościowych,
- 8) Rzecznik Ubezpieczonych,
- 9) NSZZ „Solidarność 80”,
- 10) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- 11) Forum Związków Zawodowych,
- 12) Pracodawcy RP,
- 13) Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych,
- 14) Polskie Stowarzyszenie Inwestorów Kapitałowych,
- 15) Polska Izba Ubezpieczeń,
- 16) Związek Rzemiosła Polskiego,
- 17) Krajowy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność 80”,

- 18) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Konfederacja,
- 19) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
- 20) Krajowa Izba Gospodarcza,
- 21) Związek Banków Polskich,
- 22) W dniu 24 stycznia 2011 r. projekt został skierowany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Projekt był przedmiotem obrad podczas posiedzeń zespołów problemowych KWRiST oraz podczas posiedzenia plenarnego w dniu 23.02.2011 r. W załączeniu do projektu przekazuje się pismo Sekretarza Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w sprawie opinii KWRiST do projektu.

Uwagi do projektu wpłynęły od:

- 1) Związku Przedsiębiorstw i Pracodawców,
- 2) Krajowej Izby Gospodarczej,
- 3) Polskiej Rady Biznesu,
- 4) dr Marka Szczepańskiego – Katedra Nauk Ekonomicznych Politechniki Poznańskiej,
- 5) Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego,
- 6) Związku Banków Polskich,
- 7) Business Centre Club,
- 8) Stowarzyszenia Rynku Kapitałowego UNFE,
- 9) p. Arkadiusza Hruszowca,
- 10) Polskiej Izby Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych,
- 11) Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego POCZTYLION-ARKA,
- 12) Polskiej Izby Ubezpieczeń,
- 13) Giełdy Papierów Wartościowych,
- 14) Izby Domów Maklerskich,
- 15) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
- 16) Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych,
- 17) Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych,
- 18) PKPP Lewiatan,
- 19) Związku Rzemiosła Polskiego,
- 20) Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami,

- 21) Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- 22) Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego POLSAT S.A.,
- 23) Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.,
- 24) KK NSZZ „Solidarność”,
- 25) OPZZ Służb Państwowych i Społeczno-Zawodowych,
- 26) Forum Związków Zawodowych,
- 27) Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych,
- 28) Ruchu Wolność i Godność,
- 29) OPZZ.

Uwagi do projektu ustawy dotyczyły:

- a. Alternatywnych propozycji reformy systemu ubezpieczeń emerytalnych: warunkowego zmniejszenia składki przekazywanej do OFE na 2 lata oraz pakietu dodatkowych reform (ulga w podatku dochodowym dla oszczędności na emeryturę, ustawa zwiększająca efektywność OFE, przyspieszenie prywatyzacji, zintensyfikowanie negocjacji z KE w sprawie procedury liczenia długu, reforma emerytur pracowników służb mundurowych, sędziów, prokuratorów, górników, rolników, objęcie rolników podatkiem dochodowym i składkami zdrowotnymi, powiązanie wieku emerytalnego z długością trwania życia, reforma systemu rentowego, etc.). Wymienione propozycje zostały odrzucone, stanowią one bowiem bardzo szeroki pakiet – niemożliwy do szybkiej implementacji. Należy zauważyć, że podejmowane obecnie działania mają na celu relatywnie szybkie obniżenie potrzeb pożyczkowych Skarbu Państwa.
- b. Wprowadzenia prawa wyboru dla ubezpieczonych, czy chcą nadal oszczędzać w OFE oraz przywrócenia osobom urodzonym w latach 1949 – 1968 prawa do podjęcia decyzji, czy chcą należeć do OFE, a także możliwości deklarowania przez ubezpieczonych, jaki procent składki chcą inwestować w II filarze. Uwaga została odrzucona. Obecne brzmienie projektu nie narusza zasady praw nabytych zaś przedstawione propozycje mogłyby prowadzić do demontażu systemu emerytalnego w Polsce.
- c. Niekonstytucyjności nowego podziału składki emerytalnej zmniejszającego część przekazywaną do OFE ze względu na naruszenie zasady praw nabytych i zasady zaufania obywateli do państwa oraz prawa do zabezpieczenia społecznego. Uwaga ta

została odrzucona, po konsultacjach uznano, że zaproponowany kształt reformy nie narusza Konstytucji w tym zakresie.

- d. Kształtu prawnego indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego w kontekście wpływu projektu na sytuację III filaru, w tym kwestii zgodności z Konstytucją wymogu obligatoryjnego prowadzenia IKZE przez OFE, rozwiązań podatkowych, opłaty karnej, wieku uprawniającego do wypłaty środków z IKZE oraz możliwości wypłaty środków z IKZE przed osiągnięciem tego wieku. Uwagi te zostały co do zasady uwzględnione w nowej wersji przepisów przewidujących dobrowolność tworzenia IKZE przez uprawnione podmioty.
- e. Formuły wpłat i wypłat środków na i z IKZE oraz przepływów środków w ramach IKE i IKZE oraz między IKE a IKZE (definicje, warunki, terminy i limity wypłat środków, wypłaty transferowe, tryb zwrotu nadpłaty, forma wypłaty w ratach, opłaty za zmianę IKZE, opłaty od wypłat, etc.). Kwestie te zostały wyjaśnione w poprawionej wersji projektu.
- f. Partnerzy społeczni postulowali również wprowadzenie zmian w zakresie efektywności OFE, w tym wprowadzenia wielofunduszowości, uelastycznienia polityki lokacyjnej (także przez wprowadzenie nowych instrumentów inwestycyjnych dedykowanych dla OFE), zmian w sposobie naliczania opłat ponoszonych przez PTE od średniej rocznej wartości aktywów, polityki inwestycyjnej OFE, minimalnej wymaganej stopy zwrotu (benchmarku), poziomu alokacji aktywów OFE w określone grupy lokat, usunięcia wymogu, aby inwestycje OFE w akcje warunkowane były posiadaniem oceny ratingowej, rozszerzenia dopuszczalnych odchyłeń oraz gwarancji minimalnej stopy zwrotu, definicji minimalnej stopy zwrotu, zróżnicowania opłat pobieranych przez PTE oraz zmian efektywnościowych w PPE. Przedmiotem dyskusji i uwag była także optymalizacja poziomu składki do OFE zapewniająca skuteczne wprowadzenie zmian efektywnościowych. Wymienione uwagi zostały odrzucone, mogą one jednak być przedmiotem dalszych analiz.
- g. Powołania przy Trójstronnej Komisji komitetu monitorującego, z udziałem ekspertów delegowanych przez partnerów społecznych i rząd (komitet miałby oceniać stan systemu emerytalnego i opiniować propozycje niezbędnych korekt) oraz wprowadzenie do rad nadzorczych poszczególnych towarzystw emerytalnych przedstawicieli ubezpieczonych desygnowanych przez organizacje związkowe i przedstawicieli pracodawców. Jeżeli chodzi o komitet monitorujący, opracowana

została koncepcja Społecznej Rady Bezpieczeństwa Emerytalnego, organu opiniodawczo-doradczego przy KNF, jednak nie zyskała ona akceptacji.

- h. Charakteru prawnego subkonta w ZUS jako elementu integralności II filara oraz charakteru środków na tym subkoncie (w tym nieuwzględnienia analogicznych jak w OFE zasad dziedziczenia składki zapisywanej na subkoncie w ZUS zostały uwzględnione przez zmianę odpowiednich zapisów). Uwagi te zostały uwzględnione poprzez wprowadzenie w tym zakresie analogicznych zasad, jak w przypadku środków z OFE.
- i. Wysokości opłat dla ZUS w tym za prowadzenie subkonta (0,4 % wartości zaewidencjonowanych składek) oraz zmniejszenia opłaty na rzecz ZUS uiszczanej od składek przekazywanych do OFE. Uwagi te zostały odrzucone. Wzrost kosztów będzie istotnie niższy niż obecnie pobierane opłaty.
- j. Usunięcia w art. 191 ust. 1 ustawy o OFE, dotyczącym wysyłki informacji rocznej, zapisu o formie pisemnej i liście zwykłym i pozostawienia zapisu, że w razie sporu ciężar dowodu dostarczenia informacji, o której mowa w ust. 1, spoczywa na funduszu i związanych z tym wątpliwości, czy oznacza to konieczność wysłania listu za potwierdzeniem odbioru. Uwaga została uwzględniona przez odpowiednią zmianę przepisu.
- k. Uwagi w zakresie przedłużenia *vacatio legis* projektu. Uwagi zostały przyjęte.
- l. Uwagi do techniki legislacyjnej, w szczególności dotyczące odpowiedniego stosowania ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz inne uwagi redakcyjno-techniczne zaproponowane przez partnerów społecznych zostały uwzględnione w poprawionej wersji projektu.

Uwagi do uzasadnienia i OSR:

- a. Uwagi dotyczące założeń makroekonomicznych oraz wysokości świadczenia i stopy zastąpienia nie zostały uwzględnione. Należy zauważyć, że założenia wartości makroekonomicznych do ustawy budżetowej oraz wieloletnich planów finansowych państwa są generalnie spójne z założeniami przyjętymi w projekcie. Ponadto wątpliwości dotyczące założeń były przedmiotem dyskusji podczas posiedzenia zespołu problemowego Komisji Trójstronnej. Jeżeli chodzi o wysokość świadczenia i stopę zastąpienia, w wariantach przewidujących znaczny wzrost limitu inwestycji w akcje, najbardziej prawdopodobnym wynikiem jest wzrost oczekiwanej wysokości

przyszłych świadczeń – przeprowadzone symulacje zakładają dalszy stopniowy wzrost limitu akcji w portfelu po 2020 r.

- b. Uwagi dotyczące dodatkowych wyliczeń (np. kosztów prowadzenia subkont przez ZUS) zostały uwzględnione i odpowiednie zmiany zostały umieszczone w uzasadnieniu.

Działalność lobbingowa:

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt ustawy został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie ww. ustawy.

3. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Ograniczenie części składki emerytalnej przekazywanej do OFE doprowadzi do zmniejszenia potrzeb pożyczkowych oraz tempa narastania długu publicznego. Równocześnie wprowadzenie zachęt podatkowych do dodatkowego oszczędzania doprowadzi do mniejszych wpływów podatkowych sektora. Skutki finansowe tych zmian zostały przedstawione w tabeli poniżej (w mld zł; ceny bieżące).

	1. Poprawa salda funduszu emerytalnego ⁹⁾ po zmniejszeniu składki emerytalnej trafiającej do OFE	2. Koszty ulgi podatkowej w zależności od odsetka ubezpieczonych decydujących się na dodatkowe ubezpieczenie			3. Spadek netto potrzeb pożyczkowych na dany rok (wariant min. ¹⁰⁾ , tj. „1-2A”)	4. Spadek potrzeb pożyczkowych („1-2A”) z uwzględnieniem kosztu finansowania	
		A.100%	B.50%	C.10%		mld zł	% PKB
2011	9,4	0,0	0,0	0,0	9,4	9,7	0,7%
2012	18,3	0,0	0,0	0,0	18,3	19,2	1,2%
2013	18,3	3,5	1,8	0,4	14,8	16,7	1,0%
2014	18,5	3,8	1,9	0,4	14,7	17,6	1,0%
2015	18,8	4,1	2,1	0,4	14,7	18,5	1,0%
2016	19,9	4,4	2,2	0,4	15,5	20,2	1,0%
2017	19,8	4,6	2,3	0,5	15,2	20,9	1,0%
2018	20,8	4,8	2,4	0,5	16,0	22,6	1,0%
2019	21,7	5,1	2,6	0,5	16,6	24,1	1,0%
2020	22,6	5,3	2,7	0,5	17,3	25,8	1,0%

Źródło: DAS KPRM na podstawie szacunków MF.

⁹⁾ Różnica między wpływami składkowymi a wydatkami.

¹⁰⁾ Przy założeniu, że 100 % ubezpieczonych decyduje się na dodatkowe ubezpieczenie emerytalne.

Łączny spadek potrzeb pożyczkowych w latach 2011 – 2020 będzie wynosił ok. 195 mld zł, co stanowić będzie 7,6 % prognozowanego na 2020 r. PKB¹¹⁾.

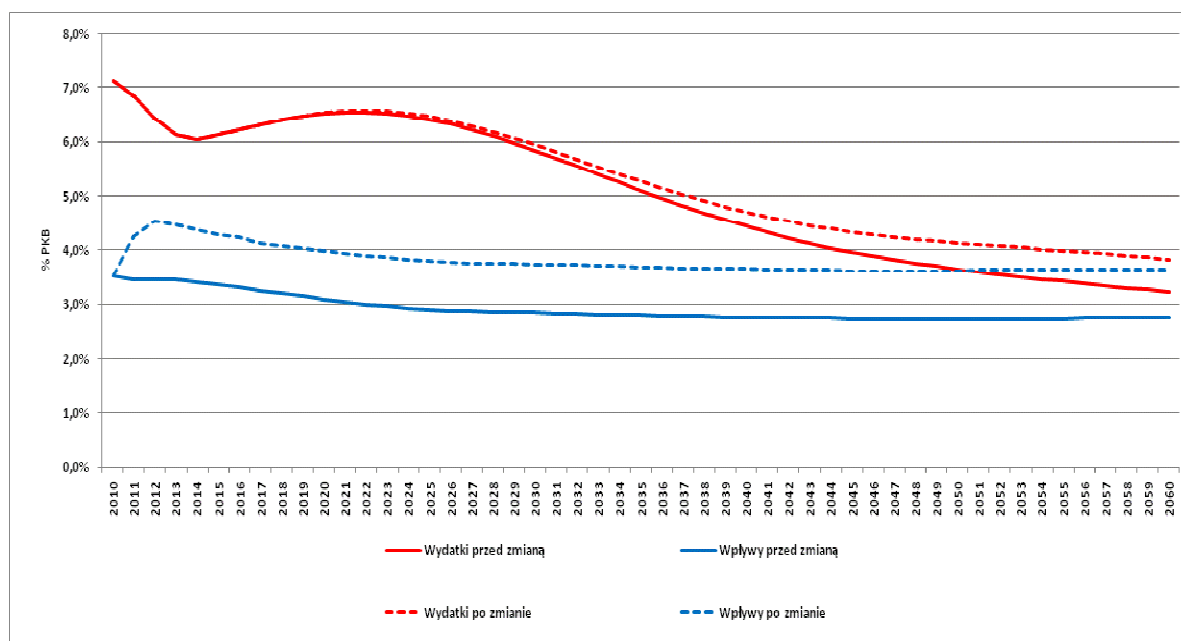
W myśl art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, jednostki samorządu terytorialnego mają udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wynosi odpowiednio: 37,12 % – dla gmin, 10,25 % – dla powiatów oraz 1,6 % – dla województw. W związku z tym koszt wprowadzenia ulgi podatkowej (spadek wpływów z PIT przedstawiony w tabeli w punkcie 2) rozłoży się na poszczególne szczeble zgodnie z udziałami procentowymi przedstawionymi powyżej.

Wyższa część składki emerytalnej przekazywana na subkonto w ZUS oznacza zarówno wyższe przyszłe emerytury, jak i wyższe przyszłe składki zbierane przez ZUS. Poniższy wykres przedstawia wpływy składkowe i wydatki funduszu emerytalnego w sytuacji bez wprowadzenia zmian w wysokości składki emerytalnej przekazywanej do OFE oraz po jej zmniejszeniu zgodnie z proponowaną ustawą (koszty z tytułu dziedziczenia zaprezentowano w dalszej części uzasadnienia).

¹¹⁾ Analizę wpływu proponowanych zmian w systemie emerytalnym na długookresową stabilność finansową można również oprzeć na metodzie Komisji Europejskiej (Sustainability Report 2009). Wyliczany przez nią wskaźnik S1 wskazuje na skalę trwałego dostosowania strukturalnego salda pierwotnego wymaganą dla osiągnięcia odpowiedniego poziomu długu brutto w określonym horyzoncie (60 % PKB w 2060 r.), po uwzględnieniu dodatkowych wydatków ponoszonych w tym horyzoncie, wynikających ze starzenia się społeczeństwa. Wskaźnik ten jest sumą następujących składników:

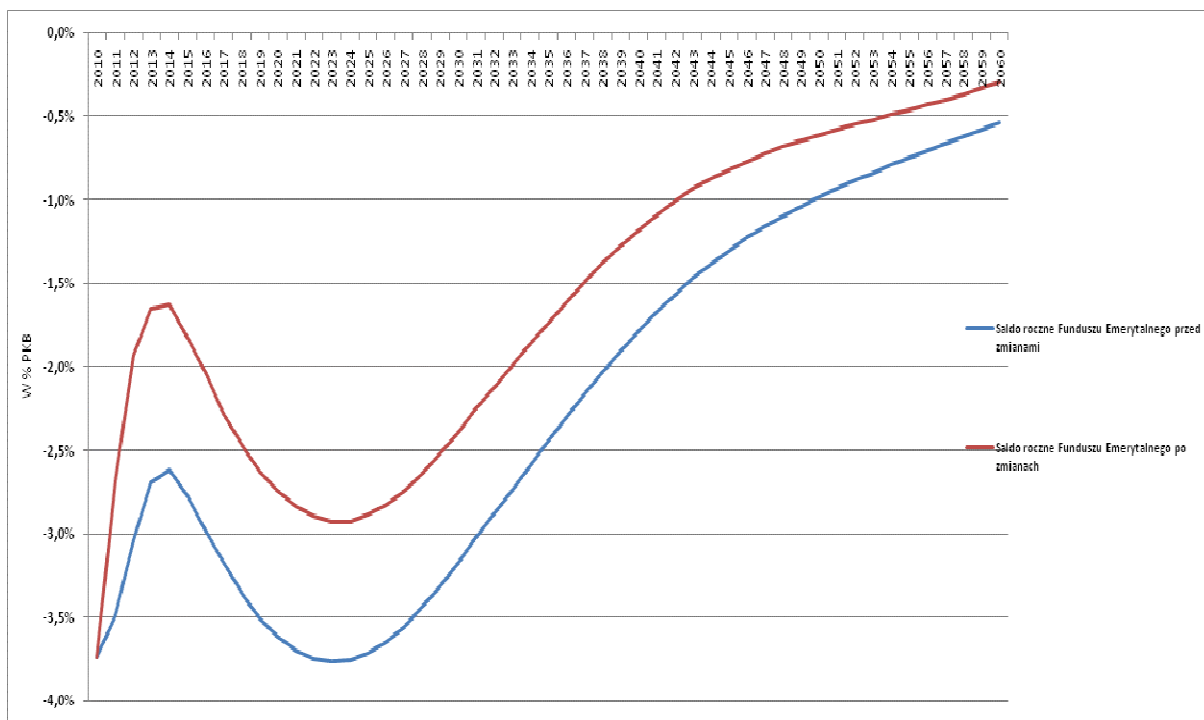
1. Initial Budgetary Position (IBP) pokazujące wymagane strukturalne dostosowanie wynikające z wyjściowej pozycji budżetowej. IBP można dalej rozbić na wyjściowe, pierwotne saldo strukturalne, koszt odsetek od wyjściowego długu oraz wartość przyszłych, zdyskontowanych dochodów z tytułu własności.
2. Debt requirement (DR) pokazujące dostosowanie do poziomu 60 % PKB, co oznacza, że dla krajów poniżej tego poziomu wskaźnik ten przyjmie wartość ujemną.
3. Long term cost of ageing (LTC) pokazujące zmianę długookresowych kosztów netto związanych ze starzeniem ludności.

Przeprowadzone zmiany polepszają pierwotne saldo strukturalne o ok. 0,9 pkt, w wyniku czego o taką samą wartość poprawia się wskaźnik IBP. Jednocześnie, rosną wydatki emerytalne, w wyniku czego o 0,2 pkt pogarsza się wskaźnik LTC. W rezultacie jednak, wskaźnik S1 poprawia się o 0,7 pkt.

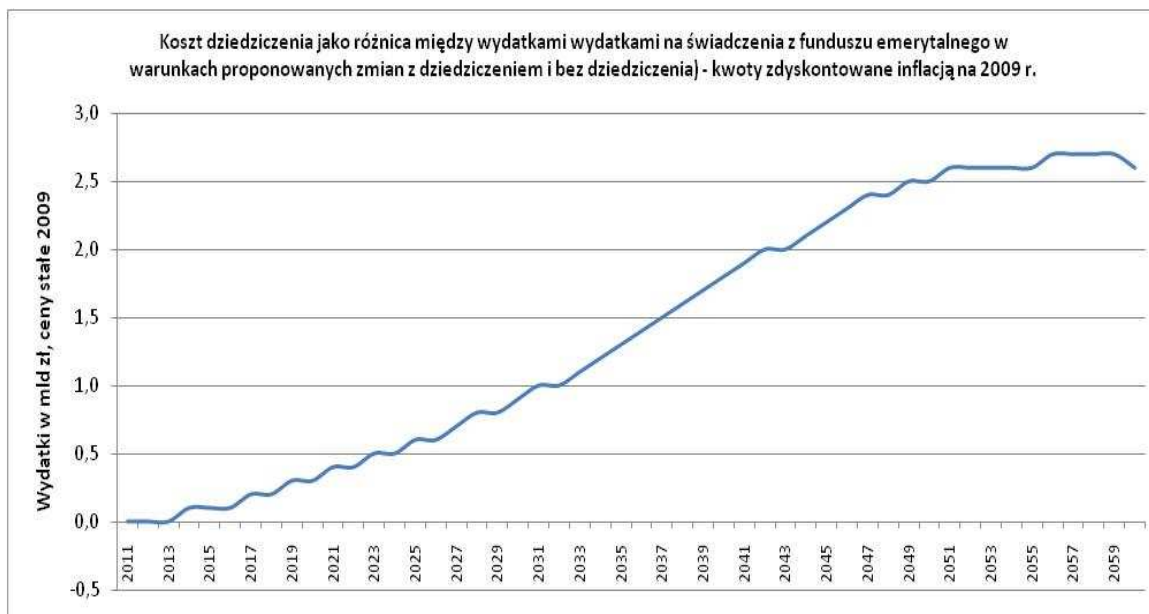
Źródło: Obliczenia DAS KPRM na podstawie modelu FUS09 zbudowanego w ZUS. Wykres nie uwzględnia kosztów dziedziczenia.

W horyzoncie prognozy (do 2060 r.) wzrost wpływów składkowych jest wyższy niż wzrost wydatków funduszu emerytalnego. Jest to spowodowane tym, że dodatkowe wydatki z funduszu emerytalnego będą ujawniały się stopniowo, wraz z przechodzeniem kolejnych roczników na emeryturę, zaś dodatkowe przychody składkowe będą się pojawiać już od 2011 r. W długim okresie, przy założeniu stabilnego udziału funduszu płac w PKB, dodatkowe wydatki emerytalne będą rosły w takim samym tempie jak składki, co oznacza, że saldo funduszu emerytalnego wskutek wprowadzenia zmian nie powinno ulec zmianie.

Źródło: Obliczenia DAS KPRM na podstawie modelu FUS09 zbudowanego w ZUS. Wykres nie uwzględnia kosztów dziedziczenia.

Wprowadzenie możliwości dziedziczenia środków gromadzonych na subkoncie emerytalnym w ZUS w ramach II filara, polegającej na zapisie zewidencjonowanych środków na subkoncie beneficjentów, spowoduje dodatkowo wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na emerytury zgodnie z wartościami przedstawionymi poniżej. Z uwagi na stopniowy wzrost wartości środków zewidencjonowanych na subkoncie w ZUS koszt ten będzie miał charakter narastający w kolejnych latach.

Źródło: Szacunki ZUS (zaokrąglone do dziesiątych części mld zł).

Utworzenie subkonta w ZUS w ramach II filara prowadzi do powstania dodatkowych kosztów dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynikających z konieczności modyfikacji Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS związanej z ewidencjonowaniem składek trafiających na subkonto, obsługą procedur waloryzacyjnych czy też modyfikacją procedur przyznawania emerytur. Koszt ten Zakład Ubezpieczeń Społecznych szacuje na 20 mln zł w 2011 r. oraz analogiczną kwotę w 2012 r. Równocześnie zgodnie z informacją ZUS na tym etapie nie jest możliwe oszacowanie wysokości wydatków w zakresie eksploatacji i utrzymania systemu KSI. Koszty osobowe związane z obsługą subkont w ZUS w ramach II filara wyniosą ok. 45 mln zł rocznie.

Prowizja, jaką ZUS otrzymuje z tytułu ponoszonych kosztów poboru i dochodzenia składek na OFE, naliczana jest od kwoty składek odprowadzanych do OFE. Konsekwencją zmniejszenia kwoty składek odprowadzanych do OFE będzie uszczuplenie przychodów ZUS, przy zwiększonych zadaniach związanych z obsługą subkonta, prowadzonego w ZUS dla składek na II filar. Zakłada się, że wydatki ponoszone na utworzenie i obsługę subkonta będą pokrywane z odpisu z FUS (ustalanego corocznie w ustawie budżetowej).

Według szacunków w 2011 r. prowizja wyniosłaby 186,04 mln zł i taka kwota została ujęta w planie finansowym ZUS. W roku 2011 szacowane uszczuplenie przychodów w związku ze zmniejszeniem kwoty składek odprowadzanej do OFE wyniesie ok. 73 mln zł, przy założeniu, że projektowana ustawa wejdzie w życie od 1 maja 2011 r. Ponieważ ustawa budżetowa na rok 2011 została już uchwalona, brak jest w bieżącym roku możliwości odpowiedniego zwiększenia odpisu. W celu sfinansowania wdrożenia proponowanych zmian, w tym zwłaszcza modyfikacji systemu informatycznego, ZUS dokona odpowiednich przesunięć w planie finansowym na 2011 r.

Zgodnie z przepisem projektowanego art. 40g ust. 4 decyzje w sprawie świadczenia kapitałowego wydaje i świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a od decyzji w sprawie świadczenia przysługuje odwołanie do sądu powszechnego, zatem zmiany wprowadzane projektowaną regulacją mogą również dotyczyć sądów powszechnych. Na chwilę obecną nie można jednak oszacować rozmiaru następstw projektowanych zmian, a zwłaszcza stopnia ewentualnego zwiększenia wpływu spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.

4. Wpływ na sektor gospodarstw domowych

Z punktu widzenia ubezpieczonych proponowane zmiany nie obniżą wysokości przeciętnej emerytury z uwagi na:

- utrzymanie lub nawet podwyższenie w całym II filarze wkładu papierów udziałowych,
- zastąpienie obligacji kontem emerytalnym indeksowanym wzrostem PKB (który w krótkim okresie może być wyższy, a w długim zbliżony do oprocentowania obligacji),
- utworzenie mechanizmu zachęt do dodatkowych oszczędności emerytalnych.

Utrzymanie lub podwyższenie udziału papierów udziałowych (np. akcji notowanych na GPW) możliwe będzie dzięki podwyższeniu limitów inwestycyjnych.

Równocześnie ubezpieczeni otrzymaliby prawo do zmniejszenia podstawy opodatkowania o dodatkowe składki emerytalne w wysokości od 4 % podstawy wymiaru.

Skutki proponowanych zmian dla wysokości przyszłych świadczeń pokazują poniższe tabele:

Wpływ proponowanych zmian na oczekiwaną wysokość emerytur kobiet

Rok urodzenia	Stopy zastąpienia						Wysokość świadczenia (realna ceny stałe 2010 r.)					
	Przed zmianą		Po zmianie		Z dodatkowym dobrowolnym ubezpieczeniem		Przed zmianą		Po zmianie		Z dodatkowym dobrowolnym ubezpieczeniem	
	brutto	netto ¹²⁾	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
1951	53.3%	62.0%	53.3%	62.0%	53.3%	62.0%	1 751	1 460	1 751	1 461	1 751	1 461
1952	53.5%	62.2%	53.5%	62.2%	53.7%	62.4%	1 821	1 518	1 822	1 519	1 828	1 525
1953	53.3%	62.0%	53.3%	62.0%	53.7%	62.4%	1 885	1 572	1 886	1 573	1 899	1 583
1954	52.8%	61.5%	52.9%	61.5%	53.4%	62.1%	1 927	1 607	1 928	1 609	1 949	1 625
1955	51.7%	60.2%	51.8%	60.3%	52.5%	61.1%	1 943	1 622	1 945	1 624	1 973	1 647
1956	50.6%	58.9%	50.7%	59.0%	51.6%	60.1%	1 955	1 633	1 958	1 636	1 994	1 664
1957	49.4%	57.6%	49.5%	57.7%	50.6%	59.0%	1 960	1 639	1 965	1 643	2 009	1 678
1958	48.2%	56.3%	48.3%	56.4%	49.6%	57.9%	1 965	1 644	1 970	1 649	2 023	1 691
1959	47.1%	55.0%	47.2%	55.2%	48.7%	56.8%	1 969	1 649	1 976	1 655	2 038	1 704
1960	45.9%	53.7%	46.1%	53.9%	47.8%	55.8%	1 973	1 653	1 981	1 660	2 053	1 718
1961	44.8%	52.5%	45.1%	52.7%	46.9%	54.8%	1 976	1 658	1 986	1 667	2 068	1 732
1962	43.7%	51.2%	44.0%	51.5%	46.0%	53.8%	1 979	1 662	1 991	1 672	2 083	1 746
1963	42.7%	50.0%	43.0%	50.4%	45.2%	52.9%	1 985	1 668	2 000	1 681	2 102	1 763
1964	41.6%	48.8%	42.0%	49.3%	44.4%	51.9%	1 992	1 675	2 009	1 690	2 123	1 782
1965	40.5%	47.6%	41.0%	48.1%	43.5%	51.0%	1 999	1 684	2 019	1 700	2 145	1 802
1966	39.5%	46.4%	39.9%	47.0%	42.7%	50.0%	2 007	1 692	2 030	1 711	2 169	1 823
1967	38.5%	45.3%	39.0%	45.9%	41.9%	49.1%	2 017	1 703	2 043	1 725	2 196	1 847
1968	37.4%	44.1%	38.0%	44.7%	41.1%	48.2%	2 029	1 715	2 058	1 738	2 226	1 873
1969	36.4%	43.0%	37.0%	43.7%	40.3%	47.3%	2 039	1 726	2 073	1 753	2 255	1 900
1970	35.4%	41.8%	36.0%	42.6%	39.5%	46.4%	2 047	1 735	2 085	1 765	2 284	1 926
1971	34.3%	40.6%	35.0%	41.4%	38.6%	45.5%	2 051	1 741	2 093	1 775	2 309	1 950
1972	33.1%	39.3%	33.9%	40.1%	37.7%	44.4%	2 040	1 735	2 087	1 772	2 322	1 962
1973	31.1%	37.0%	31.9%	37.9%	35.9%	42.4%	1 973	1 683	2 025	1 725	2 279	1 930
1974	30.6%	36.4%	31.4%	37.4%	35.6%	42.1%	2 001	1 708	2 055	1 752	2 330	1 974
1975	30.1%	35.9%	30.9%	36.8%	35.3%	41.7%	2 030	1 734	2 085	1 779	2 381	2 018
1976	29.6%	35.3%	30.4%	36.2%	35.0%	41.4%	2 060	1 762	2 117	1 807	2 435	2 065
1977	29.1%	34.8%	29.9%	35.6%	34.7%	41.0%	2 090	1 789	2 147	1 835	2 489	2 111
1978	28.6%	34.2%	29.4%	35.1%	34.3%	40.6%	2 123	1 819	2 180	1 865	2 547	2 162
1979	28.1%	33.7%	28.9%	34.5%	34.0%	40.3%	2 158	1 851	2 215	1 897	2 608	2 214
1980	27.7%	33.2%	28.4%	34.0%	33.7%	39.9%	2 196	1 886	2 254	1 932	2 674	2 271
1981	27.3%	32.7%	28.0%	33.5%	33.4%	39.6%	2 239	1 924	2 297	1 970	2 745	2 332
1982	26.9%	32.2%	27.5%	33.0%	33.2%	39.3%	2 286	1 967	2 344	2 013	2 822	2 399
1983	26.5%	31.8%	27.1%	32.5%	32.9%	39.0%	2 337	2 011	2 393	2 056	2 903	2 469
1984	26.0%	31.3%	26.6%	31.9%	32.5%	38.6%	2 383	2 054	2 436	2 096	2 979	2 535
1985	25.6%	30.8%	26.1%	31.4%	32.2%	38.2%	2 431	2 098	2 481	2 137	3 058	2 604
1986	25.2%	30.4%	25.7%	30.9%	31.9%	37.9%	2 485	2 145	2 535	2 186	3 148	2 681
1987	24.8%	29.9%	25.4%	30.5%	31.5%	37.5%	2 541	2 196	2 594	2 238	3 223	2 747
1988	24.5%	29.5%	25.0%	30.1%	31.1%	37.0%	2 599	2 248	2 654	2 293	3 301	2 815
1989	24.1%	29.2%	24.7%	29.7%	30.7%	36.5%	2 660	2 303	2 717	2 350	3 381	2 886
1990	23.8%	28.8%	24.3%	29.3%	30.3%	36.1%	2 723	2 360	2 782	2 407	3 463	2 958

Źródło: Szacunki DAS KPRM.

Założenia: wiek emerytalny kobiet 60 lat, 35 lat aktywności zawodowej, wejście do systemu ubezpieczeń w wieku 25 lat, wysokość świadczenia emerytalnego oraz stopa zastąpienia obliczone dla osoby, która przez cały okres aktywności zawodowej zarabia przeciętne wynagrodzenie w gospodarce. Dalsze trwanie życia na podstawie prognozy AWG. Założono również realne utrzymanie obecnych progów podatkowych.

¹²⁾ Wyliczenie stóp zastąpienia netto przedstawiono na wniosek Ministra Pracy i Polityki Społecznej, po przyjęciu projektu przez Radę Ministrów.

Wpływ proponowanych zmian na oczekiwaną wysokość emerytur mężczyzn

Rok urodzenia	Stopy zastąpienia						Wysokość świadczenia (realna – ceny stałe 2010 r.)					
	Przed zmianą		Po zmianie		Z dodatkowym dobrowolnym ubezpieczeniem		Przed zmianą		Po zmianie		Z dodatkowym dobrowolnym ubezpieczeniem	
	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto	netto
1949	64.6%	74.7%	64.6%	74.7%	65.3%	75.5%	2 355	1 953	2 357	1 955	2 381	1 974
1950	63.6%	73.6%	63.7%	73.7%	64.6%	74.7%	2 389	1 982	2 392	1 985	2 426	2 011
1951	62.6%	72.5%	62.7%	72.6%	63.8%	73.8%	2 419	2 008	2 423	2 011	2 466	2 046
1952	61.5%	71.2%	61.6%	71.4%	63.0%	72.9%	2 441	2 028	2 447	2 032	2 500	2 075
1953	60.4%	70.0%	60.6%	70.2%	62.2%	72.0%	2 463	2 046	2 470	2 051	2 534	2 104
1954	59.4%	68.9%	59.6%	69.1%	61.4%	71.1%	2 485	2 065	2 493	2 072	2 568	2 133
1955	58.4%	67.7%	58.6%	68.0%	60.7%	70.3%	2 507	2 086	2 518	2 093	2 604	2 164
1956	57.4%	66.6%	57.7%	66.9%	59.9%	69.5%	2 530	2 105	2 542	2 116	2 641	2 195
1957	56.4%	65.5%	56.8%	65.9%	59.2%	68.6%	2 552	2 125	2 568	2 138	2 679	2 227
1958	55.5%	64.4%	55.9%	64.9%	58.5%	67.9%	2 580	2 149	2 598	2 163	2 722	2 264
1959	54.5%	63.4%	55.0%	63.9%	57.9%	67.1%	2 610	2 175	2 631	2 192	2 769	2 304
1960	53.6%	62.3%	54.1%	62.9%	57.2%	66.4%	2 642	2 203	2 666	2 222	2 818	2 346
1961	52.6%	61.3%	53.2%	61.9%	56.5%	65.6%	2 676	2 232	2 704	2 255	2 872	2 390
1962	51.8%	60.3%	52.4%	60.9%	55.9%	64.9%	2 715	2 266	2 746	2 292	2 931	2 441
1963	50.9%	59.3%	51.5%	60.0%	55.3%	64.2%	2 757	2 303	2 793	2 332	2 995	2 494
1964	50.0%	58.3%	50.8%	59.1%	54.7%	63.6%	2 801	2 341	2 842	2 374	3 062	2 551
1965	49.2%	57.4%	50.0%	58.2%	54.1%	62.9%	2 845	2 379	2 891	2 416	3 131	2 610
1966	48.4%	56.4%	49.2%	57.4%	53.6%	62.3%	2 889	2 417	2 940	2 458	3 201	2 669
1967	47.4%	55.4%	48.4%	56.4%	52.9%	61.6%	2 923	2 447	2 979	2 493	3 262	2 721
1968	46.5%	54.4%	47.5%	55.5%	52.4%	60.9%	2 955	2 476	3 018	2 526	3 324	2 774
1969	46.8%	54.7%	47.9%	55.9%	52.9%	61.6%	3 062	2 565	3 132	2 621	3 463	2 888
1970	45.6%	53.3%	46.8%	54.6%	52.0%	60.6%	3 077	2 580	3 154	2 642	3 511	2 930
1971	44.4%	51.9%	45.6%	53.3%	51.1%	59.5%	3 087	2 591	3 173	2 660	3 556	2 970
1972	43.0%	50.4%	44.3%	51.9%	50.1%	58.4%	3 089	2 596	3 183	2 672	3 595	3 004
1973	40.8%	47.9%	42.2%	49.5%	48.2%	56.2%	3 027	2 549	3 131	2 633	3 572	2 990
1974	40.0%	47.1%	41.4%	48.6%	47.6%	55.5%	3 070	2 587	3 176	2 673	3 648	3 054
1975	39.3%	46.2%	40.6%	47.7%	47.0%	54.9%	3 114	2 627	3 220	2 713	3 726	3 120
1976	38.5%	45.3%	39.8%	46.8%	46.4%	54.2%	3 161	2 668	3 267	2 754	3 806	3 190
1977	37.7%	44.4%	38.9%	45.8%	45.7%	53.4%	3 207	2 710	3 313	2 795	3 888	3 260
1978	36.9%	43.6%	38.1%	44.9%	45.1%	52.7%	3 259	2 756	3 364	2 841	3 976	3 335
1979	36.2%	42.7%	37.3%	44.0%	44.5%	52.0%	3 313	2 805	3 417	2 888	4 069	3 415
1980	35.5%	42.0%	36.6%	43.2%	43.9%	51.4%	3 373	2 857	3 476	2 941	4 169	3 501
1981	34.9%	41.3%	35.9%	42.4%	43.4%	50.9%	3 439	2 917	3 541	2 998	4 277	3 593
1982	34.3%	40.6%	35.3%	41.7%	43.0%	50.3%	3 512	2 980	3 612	3 061	4 393	3 692
1983	33.8%	40.0%	34.7%	41.1%	42.5%	49.9%	3 589	3 048	3 687	3 127	4 515	3 796
1984	33.2%	39.4%	34.1%	40.3%	42.0%	49.3%	3 661	3 111	3 753	3 186	4 630	3 895
1985	32.6%	38.7%	33.4%	39.6%	41.5%	48.7%	3 736	3 178	3 822	3 248	4 750	3 997
1986	32.1%	38.1%	32.9%	39.0%	41.1%	48.3%	3 818	3 250	3 905	3 321	4 887	4 114
1987	31.7%	37.6%	32.4%	38.5%	40.6%	47.7%	3 903	3 326	3 996	3 401	5 004	4 214
1988	31.2%	37.1%	32.0%	38.0%	40.1%	47.1%	3 993	3 405	4 090	3 483	5 123	4 317
1989	30.9%	36.7%	31.6%	37.6%	39.6%	46.6%	4 086	3 486	4 186	3 567	5 246	4 423
1990	30.5%	36.3%	31.3%	37.2%	39.2%	46.1%	4 182	3 571	4 285	3 653	5 372	4 532

Źródło: Szacunki DAS KPRM.

Założenia: wiek emerytalny mężczyzn 65 lat, 40 lat aktywności zawodowej, wejście do systemu ubezpieczeń w wieku 25 lat, wysokość świadczenia emerytalnego oraz stopa zastąpienia obliczone dla osoby, która przez cały okres aktywności zawodowej zarabia przeciętne wynagrodzenie w gospodarce. Dalsze trwanie życia na podstawie prognozy AWG. Założono również realne utrzymanie obecnych progów podatkowych.

Jak wskazują wyniki symulacji, proponowane zmiany będą miały co do średniej pozytywny wpływ na oczekiwaną wysokość świadczeń emerytalnych dla wszystkich roczników ubezpieczonych. Ponadto wyliczenia wskazują na istotny pozytywny wpływ dodatkowych dobrowolnych ubezpieczeń.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości¹³⁾ wysokości emerytur przykładowego rocznika (osób urodzonych w 1990 r.) na przyjęte założenia co do wysokości limitu akcyjnego, stopnia jego wykorzystania oraz poziomu premii przy inwestowaniu w papiery udziałowe (2,25; 3,5 oraz 5,0 % powyżej oprocentowania obligacji)¹⁴⁾. Pogrubione wartości odnoszą się do wariantów, w których wysokość emerytury jest nie niższa niż w przypadku braku zmian.

Wariant A: zwrot z instrumentów udziałowych o 2,25 % wyższy niż zwrot z obligacji (w przypadku braku zmian: emerytura – 4 182 zł; stopa zastąpienia – 30,5 %)

Docelowy limit akcyjny OFE		Proc. Wykorzystania limitu				
		50%	60%	70%	80%	90%
40,0%	Emerytura	4 075 zł	4 087 zł	4 100 zł	4 113 zł	4 126 zł
	Stopa zast.	29,7%	29,8%	29,9%	30,0%	30,1%
62,0%	Emerytura	4 109 zł	4 130 zł	4 151 zł	4 173 zł	4 196 zł
	Stopa zast.	30,0%	30,1%	30,3%	30,4%	30,6%
80,0%	Emerytura	4 137 zł	4 165 zł	4 193 zł	4 223 zł	4 255 zł
	Stopa zast.	30,2%	30,4%	30,6%	30,8%	31,0%
90,0%	Emerytura	4 152 zł	4 182 zł	4 215 zł	4 249 zł	4 285 zł
	Stopa zast.	30,3%	30,5%	30,8%	31,0%	31,3%

Źródło: DAS KPRM.

Wariant B: zwrot z instrumentów udziałowych o 3,5 % wyższy niż zwrot z obligacji (w przypadku braku zmian: emerytura – 4 330 zł; stopa zastąpienia – 31,6 %)

Docelowy limit akcyjny OFE		Proc. wykorzystania limitu				
		50%	60%	70%	80%	90%
40,0%	Emerytura	4 110 zł	4 130 zł	4 152 zł	4 174 zł	4 197 zł
	Stopa zast.	30,0%	30,1%	30,3%	30,5%	30,6%
62,0%	Emerytura	4 168 zł	4 203 zł	4 241 zł	4 280 zł	4 322 zł
	Stopa zast.	30,4%	30,7%	30,9%	31,2%	31,5%
80,0%	Emerytura	4 217 zł	4 265 zł	4 317 zł	4 373 zł	4 433 zł
	Stopa zast.	30,8%	31,1%	31,5%	31,9%	32,3%
90,0%	Emerytura	4 241 zł	4 297 zł	4 357 zł	4 422 zł	4 492 zł
	Stopa zast.	30,9%	31,4%	31,8%	32,3%	32,8%

Źródło: DAS KPRM.

Wariant C: zwrot z instrumentów udziałowych o 5 % wyższy niż zwrot z obligacji (w przypadku braku zmian: emerytura – 4 531 zł; stopa zastąpienia – 33,1 %)

¹³⁾ Analizy opracowane na wniosek partnerów społecznych z Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

¹⁴⁾ Założono rozpoczęcie kariery zawodowej w wieku 25 lat i przejście na emeryturę w wieku 65 lat. Wysokość emerytury podano w przeliczeniu na ceny z 2010 r.

Docelowy limit akcyjny OFE		Proc. wykorzystania limitu				
		50%	60%	70%	80%	90%
40,0%	Emerytura	4 155 zł	4 187 zł	4 220 zł	4 256 zł	4 293 zł
	Stopa zast.	30,3%	30,5%	30,8%	31,0%	31,3%
62,0%	Emerytura	4 246 zł	4 304 zł	4 366 zł	4 433 zł	4 506 zł
	Stopa zast.	31,0%	31,4%	31,9%	32,3%	32,9%
80,0%	Emerytura	4 325 zł	4 407 zł	4 497 zł	4 597 zł	4 707 zł
	Stopa zast.	31,6%	32,2%	32,8%	33,5%	34,3%
90,0%	Emerytura	4 366 zł	4 461 zł	4 567 zł	4 685 zł	4 816 zł
	Stopa zast.	31,9%	32,5%	33,3%	34,2%	35,1%

Źródło: DAS KPRM.

Przedstawione wartości wskazują na istotną zależność stóp zastąpienia od poziomów limitów akcyjnych i stopnia ich wykorzystania.

Należy zauważyć, że wysokość emerytur oraz ich wzrost wskutek wprowadzenia zmian w przypadku mężczyzn jest wyższa niż w przypadku kobiet. Jest to spowodowane niższym wiekiem emerytalnym kobiet, a tym samym krótszym okresem oszczędzania na emeryturę oraz dłuższym okresem pobierania świadczenia. Stanowi to argument za pilnym rozpoczęciem dyskusji nad przyszłym zrównaniem wieku emerytalnego.

Równocześnie, z uwagi na fakt, iż wokół funkcjonowania systemu emerytalnego toczą się skomplikowane dyskusje, w których ocena skutków zmian jest silnie determinowana przez przyjmowane założenia, należy rozważyć utworzenie niezależnej instytucji krajowego aktuarusza, monitorującej funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych oraz przedstawiającej publicznie potencjalne skutki zmian regulacyjnych.

W najbliższej perspektywie czasowej będzie również konieczne rozpoczęcie prac nad systemem wypłaty świadczeń emerytalnych z II filaru systemu emerytalnego. Stosowne przepisy są konieczne dla ubezpieczonych, którzy zaczną pobierać świadczenia dożywotnie już od 2014 r. Aby sprawnie wdrożyć rozwiązania dotyczące wypłaty dożywotnich emerytur konieczne jest przyjęcie stosownych aktów prawnych w ciągu 2012 r.

5. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Zmniejszenie części składki przekazywanej do OFE doprowadzi do spadku przychodów PTE, które pobierają opłatę od przekazanej składki w maksymalnej wysokości 3,5 % (z czego 0,8 % PTE przekazują ZUS). Może to doprowadzić do spadku rentowności PTE oraz zmian w opłacalności pozyskiwania nowych klientów.

6. Wpływ na rynek pracy

Proponowane zmiany wpłyną na rynek pracy przez zmniejszenie popytu na pracę akwizytorów PTE.

7. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Proponowane zmiany nie wywierają wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Zgodność z prawem UE

Projektowane zmiany są zgodne z przepisami Unii Europejskiej.

9. Założenia makroekonomiczne użyte do szacunków przedstawionych w OSR (w %)

Rok	realny wzrost PKB	stopy zwrotu obligacji - realnie	realne stopy zwrotu z akcji	realny wzrost wynagrodzeń	wzrost zatrudnienia	realny wzrost funduszu płac	Inflacja (CPI)	Stopa bezrobocia (w %)	stary limit akcyjny	nowy limit akcyjny
2011	3,5	3,6	5,8	1,4	1,9	3,3	2,3	9,9	40,0	42,5
2012	4,8	3,4	5,7	3,8	2,7	6,6	2,5	8,6	40,0	45,0
2013	4,1	3,4	5,7	3,9	2,1	6,1	2,5	7,3	40,0	47,5
2014	4,0	3,4	5,6	3,1	1,6	4,7	2,5	7,0	40,0	50,0
2015	3,7	3,3	5,5	3,0	0,1	3,1	2,5	7,6	40,0	52,0
2016	3,5	3,2	5,4	2,9	0,0	2,9	2,5	8,0	40,0	54,0
2017	3,4	3,1	5,4	2,7	-0,2	2,5	2,5	8,6	40,0	56,0
2018	3,3	3,0	5,2	2,7	-0,2	2,5	2,4	8,9	40,0	58,0
2019	3,2	2,8	5,0	2,7	-0,2	2,5	2,4	9,1	40,0	60,0
2020	3,1	2,6	4,9	2,7	-0,1	2,5	2,4	9,1	40,0	62,0
2021	3,1	2,6	4,9	2,7	-0,1	2,5	2,4	9,1	40,0	64,0
2022	3,0	2,6	4,9	2,7	-0,1	2,5	2,3	9,1	40,0	66,0
2023	3,0	2,7	4,9	2,8	0,0	2,8	2,3	9,1	40,0	68,0
2024	3,0	2,7	4,9	2,9	-0,1	2,8	2,3	9,0	40,0	70,0
2025	3,0	2,7	5,0	3,0	-0,1	2,9	2,2	8,8	40,0	72,0
2026	2,9	2,7	5,0	3,1	-0,1	3,0	2,1	8,8	40,0	74,0
2027	2,9	2,8	5,0	3,2	0,0	3,2	2,0	8,8	40,0	76,0
2028	2,9	2,8	5,1	3,3	0,1	3,4	2,0	8,8	40,0	78,0
2029	2,9	2,8	5,1	3,3	0,1	3,4	2,0	8,6	40,0	80,0
2030	2,9	2,9	5,1	3,3	0,1	3,4	2,0	8,4	40,0	82,0
2031	2,9	2,9	5,1	3,3	0,0	3,4	2,0	8,3	40,0	84,0
2032	2,8	2,8	5,1	3,1	-0,3	2,8	2,0	8,3	40,0	86,0
2033	2,8	2,8	5,0	3,1	-0,3	2,8	2,0	8,3	40,0	88,0
2034	2,8	2,8	5,0	3,1	-0,3	2,8	2,0	8,2	40,0	90,0
2035	2,7	2,7	5,0	3,1	-0,4	2,7	2,0	8,1	40,0	90,0
2036	2,7	2,7	5,0	3,1	-0,4	2,7	2,0	8,0	40,0	90,0
2037	2,7	2,7	4,9	3,2	-0,5	2,7	2,0	7,9	40,0	90,0
2038	2,6	2,6	4,9	3,3	-0,7	2,6	2,0	7,8	40,0	90,0
2039	2,6	2,6	4,9	3,4	-0,7	2,6	2,0	7,7	40,0	90,0
2040	2,6	2,6	4,8	3,4	-0,9	2,6	2,0	7,5	40,0	90,0
2041	2,6	2,6	4,8	3,5	-0,9	2,5	2,0	7,4	40,0	90,0
2042	2,5	2,5	4,8	3,6	-1,1	2,5	2,0	7,3	40,0	90,0
2043	2,5	2,5	4,7	3,7	-1,2	2,4	2,0	7,2	40,0	90,0
2044	2,5	2,5	4,7	3,7	-1,3	2,4	2,0	7,2	40,0	90,0
2045	2,4	2,4	4,7	3,7	-1,3	2,4	2,0	7,1	40,0	90,0
2046	2,4	2,4	4,7	3,8	-1,4	2,4	2,0	7,0	40,0	90,0
2047	2,4	2,4	4,6	3,8	-1,4	2,3	2,0	6,9	40,0	90,0
2048	2,3	2,3	4,6	3,8	-1,5	2,3	2,0	6,7	40,0	90,0
2049	2,3	2,3	4,6	3,8	-1,5	2,3	2,0	6,4	40,0	90,0
2050	2,3	2,3	4,5	3,8	-1,6	2,2	2,0	6,2	40,0	90,0
2051	2,3	2,3	4,5	3,8	-1,6	2,2	2,0	6,0	40,0	90,0
2052	2,2	2,2	4,5	3,8	-1,6	2,2	2,0	6,0	40,0	90,0

Rok	realny wzrost PKB	stopy zwrotu obligacji - realnie	realne stopy zwrotu z akcji	realny wzrost wynagrodzeń	wzrost zatrudnienia	realny wzrost funduszu płac	Inflacja (CPI)	Stopa bezrobocia (w %)	stary limit akcyjny	nowy limit akcyjny
2053	2,2	2,2	4,4	3,7	-1,5	2,1	2,0	6,1	40,0	90,0
2054	2,2	2,2	4,4	3,6	-1,4	2,1	2,0	6,0	40,0	90,0
2055	2,1	2,1	4,4	3,5	-1,4	2,1	2,0	6,0	40,0	90,0
2056	2,1	2,1	4,4	3,5	-1,4	2,1	2,0	6,0	40,0	90,0
2057	2,1	2,1	4,3	3,4	-1,3	2,0	2,0	6,0	40,0	90,0
2058	2,0	2,0	4,3	3,3	-1,2	2,0	2,0	6,1	40,0	90,0
2059	2,0	2,0	4,3	3,1	-1,1	2,0	2,0	6,1	40,0	90,0
2060	2,0	2,0	4,2	3,0	-1,0	2,0	2,0	6,1	40,0	90,0

Źródło: prognoza MF.

Dodatkowo założono, że OFE wykorzystują limit inwestycji w akcje w 90 % zarówno przed, jak i po zmianach.